

Sámedikki dievasčoahkkin Čoahkkingirji 03/18

Ávjuvárgaidnu 50, N-9730 Kárášjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Saksliste

041/18	Vuođđudeapmi
042/18	Sámediggeráđi doaibmadieđáhus
043/18	Ođđa áššiid dieđiheapmi
044/18	Gažaldagat Sámediggeráđđái
045/18	Čilgehus Sámedikki ealáhuspolitihka birra
046/18	Čilgehus - Oahppoplánabuktosa Máhttolokten ja Máhttolokten - sámi ođasmahttin
047/18	Sámedikki ILO 2018 raporteren
048/18	Sámedikki jahkásaš ášši guolástuspolitihka birra
049/18	Sámi girjjálašvuoda gaskkusteapmi
050/18	Orienteren gávppot ovttasbargošiehtadusaid birra
051/18	Orienteren regiovnnalaš ovttasbargošiehtadusaid birra
052/18	Finnmárkkuopmodat – Ovttasstivren
053/18	Sámi giellaguovlu

Ášši 041/18	Sámedikki dievasčoahkkinn	25.09.2018-28.09.2018
-------------	---------------------------	-----------------------

Vuođđudeapmi

	Áššennr. 18/4218
--	---------------------

Dievasčoahkkinjodihangotti árvalus:

31.08.18 beaiváduvvon gohččun árvaluvvon áššelistu, prográmma ja sárdnunáigi dohkkehuvvo.

Sámedikki dievasčoahkkinn - 041/18

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 25.09.18 dii. 09.00

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 38 čoahkis.

- Dievasčoahkkinjodihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Tom Sottinen, dievasčoahkkinjođiheaddji	

DC - Mearrádus:

31.08.18 beaiváduvvon gohččun, árvaluvvon áššelistu, prográmma ja sárdnunáigi dohkkehuvvui.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 25.09.18 dii. 09.20

Ášši 042/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018
-------------	--------------------------	-----------------------

Sámediggeráđi doaibmadieđáhus

	Áššenr. 18/3937
--	--------------------

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Sámediggi váldá Sámediggeráđi dán áigodaga doaibmadieđáhusa diehtun.

1 Álggahus

Dán dieđáhusas válddahuvvo áigodat 02.09.16 rájes 10.02.17 rádjai ja lea čadnojuvvon Sámedikki 2017 bušehtti.

Sámediggeráđi lea áigodagas 09.12.16 rájes 10.02.18 rádjai doallan guokte fysálaš čoahkkima ja mánga telefončoahkkima ja lea meannudan oktiibuot 88 ášši.

Nugo oidno geahčastagas www.sametinget.no/kalender, de lea ráđđi searvan maiddá ollu čoahkkimiidda ja ovddastemiide.

2 Giella

2.1 Váikkuhangaskaoamit sámegielaide

2.2 Sámegielaide geavaheapmi

2.3 Sámegielaide ovddideapmi

2.4 Giellamovttidahttin

2.5 Sámi Giellagáldu

3 Ovttasbargošiehtadusat

3.1 Báikkálaš ja regionála ovttasbarggu váikkuhangaskaoamit

3.2 Regionála ovttasbargu

3.3 Ovttasbargošiehtadusat gielddaiguin

3.4 Giella- ja guovloodastus

4 Máhttu

4.1 Sámi mánáidgárdefálaldat

4.2 Sámi vuodđooahpahuš

4.3 Alit oahppu ja dutkan

5 Areálat, biras ja dálkkádat

5.1 Areála ja birrasa váikkuhangaskaoamit

5.2 Árbevirolaš máhtti areálaid hálldašeamis

5.3 Dálkkádat

5.4 Meacásteapmi

6 Ealáhusat

6.1 Ealáhusaid váikkuhangaskaoamit

6.2 Vuodđoealáhusat

6.3 Juohkelágan ealáhusat, lotnolas- ja meahcástanealáhusat, árvoháhkan ja ođđaásaheamit

6.4 Sámi kulturealáhusat

6.5 Duodji

6.6 Ealáhusovddideami doarjjadoaibmaguovlu (SED-guovlu)

7 Kultuvra

7.1 Kultuvrra váikkuhangaskaoamit

7.2 Buorit rámmaeavttut sámi dáiddáriidda

7.3 Sámi kulturásahusat sámi kultuvrra gaskkustan- ja vásihanarenan

7.4 Sámi girjjálašvuohta ja mediat

7.5 Sámi valáštallan

8 Kulturमितosuodjaleapmi

8.1 Kulturमितuid hálddašeapmi

9 Dearvvašvuohta ja sosiála

9.1 Váikkuhangaskaoamit dearvvašvuođas ja sosiála

9.2 Buorre dearvvašvuohta ja buorit ovtaárvosaš dearvvašvuođa- ja sosiálabálvalusat

9.3 Etihkalaš njuolggadusat sámi dearvvašvuođadutkama várás

10 Eará doaimabijut

10.1 Ekonomalaš váikkuhangaskaoamit eará doaibmabijuide

10.2 Sámiguoski statistihkka Norggas

10.3 Doarjja sámi válдоorganisašuvnnaide

10.4 Doarjja organisašuvnnaide, bellodagaide ja joavkkuide main lea ovddastus Sámedikkis

10.5 Sámediggeválggaid dutkan

10.6 Dásseárvu

11 Riikaidgaskasaš ovttasbargu

11.1 Váikkuhangaskaoamit álgoálbmogiid vuoigatvuođaide ja riikaidgaskasaš bargui

Sámediggeráđi árvalus Sámediggái:

Sámediggi váldá Sámediggeráđi dán áigodaga doaibmadieđáhusa diehtun.

Sámedikki dievasčoahkkin - 042/18

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 25.09.18 dii. 09.20

Jienasteapmi

Dán áššis ii jienastuvvon.

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Aili Keskitalo, presideanta	
2	Ronny Wilhelmsen	Runar Myrnes Balto
	Ronny Wilhelmsen	
3	Runar Myrnes Balto	
4	Vendla Katrin Nielsen	
5	Kåre Olli	Sandra Márjá West
		Aili Keskitalo
	Kåre Olli	

6	Per Mathis Oskal	Silje Karine Muotka
	Per Mathis Oskal	
7	Gunn Anita Jacobsen	
8	Nils Ante Oskal Eira	Runar Myrnes Balto
		Anders Somby jr.
		Cecilie Hansen
	Nils Ante Oskal Eira	
9	Anders Somby jr.	
10	Cecilie Hansen	Per Mathis Oskal
		Ronny Wilhelmsen
		John Kappfjell
	Cecilie Hansen	
11	Nora Marie Bransfjell	John Kappfjell
12	Mathis Nilsen Eira	Anders Somby jr.
		Nils Ante Oskal Eira
		Hans Ole Eira
	Mathis Nilsen Eira	
13	Ronny Wilhelmsen	Aili Keskitalo
		Silje Karine Muotka
		Runar Myrnes Balto
	Ronny Wilhelmsen	
14	Beaska Niilas	
15	Piera Heaika Muotka	Kåre Olli
16	Sandra Márjá West	Anders Somby jr.
	Sandra Márjá West	
17	Mikkel Eskil Mikkelsen	John Kappfjell
		Kåre Olli
	Mikkel Eskil Mikkelsen	
18	Berit Marie P. E. Eira	
19	Henrik Olsen	
20	Silje Karine Muotka	
21	Per Mathis Oskal	
22	Berit Marie P. E. Eira	
23	Aili Keskitalo	

DC - Mearrádus:

Sámediggi váldá Sámediggeráđi doaibmadieđáhusa dán doaibmaáigodagas diehtun.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 25.09.18 dii. 12.10

Ášši 043/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018
-------------	--------------------------	-----------------------

Ođđa áššiid dieđiheapmi

Sámedikki dievasčoahkkin - 043/18

Evttohus 1 - Árras Anders Somby jr., Johttisápmelaččaid listu

Sámegielat dutkanásahusat

Sámedikkis leat odne šiehtadusat iešguđet dutkanásahusaiguin. Ii oktage dain leat sámi dutkanásahus.

Johttisápmelaččaid listu mielas lea deahálaš ahte Sámediggi geahččala olihit ovttasbarggu sámi dutkanásahusaiguin maiddá.

Otná servvodagas oaidnit mii man deahálaš lea fátmastit árbevirolašmáhtu dutkamusaide, ja dat gelbbolašvuotta lea buoremusat sámi dutkanásahusaiguin.

Evttohus 2 - Árras Anders somby jr., Johttisápmelaččaid listu

Vuovdiluvvan eatnamat

Mii vásihit jagis jahkái movt soahkevuovddit suhkot. Dat čuohcá sihke guohtunealáhusaide ja maiddá servvodahkii dainna lágiin ahte soahki gáibidan eambo čázi ja dat fas hehte eananšattu.

Odne lea vejolaš ohcat muorrasárgga, ja dan ovddas šaddá máksit. Lea hástalus oažžut liige muorrasárgga sutnje gii dan háliida ja dárbbaha.

Johttisápmelaččaid listu oaivvilda dá lea ášši mii ferte vuoruhuvvot ja ahte juoga ferte dahkkot ovdal vuovddit oalát suhkot.

Dálkkádatrievdamiid geažil ballát mii ahte moattilot jagi geahčen lea dilli sakka vearránan.

Evttohus 3 - Árras Piera Heika Muotka, NSR

Sámediggi galggašii nannejuvvot Norgga vuodđoláhkii

2019:s ávvudit mii ahte lea 30 jagi áigi dan rájes go vuosttaš álbmotválljejuvvon Sámediggi čoahkkanii allaárvosaš rahpamii maid Gonagas Ovlá V rabai. 30 jagis lea Sámediggi ollu buoridan iežas saji sihke sámi ja dáža servvodagas, ja ollu sápmelaččaide lea Sámediggi odne diehttelas oassin min demokratijas. 30-jagi čalmustahttima oktavuodas bivdá NSR-NSR/Sáb sámediggejoavku Sámediggeráđi gulahallagoahtit Stuoradikkiin dan birra ahte oažžut Sámedikki vuodđuduvvot Norgga vuodđoláhkii, nu ahte Sámediggi maiddá nannejuvvo oassin vuodđodemokrátalaš struktuvrras Norggas.

Lea dasa lassin dehálaš ahte dákkár vuodđoláhkamearráduš ii hábmejuvvo nu ahte dat gáržžida Sámedikki rievtti defineret iežas barguid dahje organiserema, dahje goahcat boahteáiggi organiserema riikarájaid rastá.

Evttohus 4 - Árras Arild Pettersen Inga, Bargiidbellodat

Ealáhus- ja kulturlávdegotti lávdegoddemátkki oktavuodas borgemánu dán jagi, bođii sávaldat Davvi-Romssa Regionráđis ahte ásahit lagat oktavuodaid Sámedikkiin ovttasbargošiehtadusa bokte. Davvi-Romssa regionnna leat guhitta suohkana, main Gáivuotna gullá sámegiela hálddašanguvlui.

regiondna lea dábálaš mearrasámi guovlu, gos maid kvenat orrot (golmma- álbmoga-deaivvadeapmi). Regionráđi sávaldat dáinna ovttasbargošiehtadusain lea ovddidit regionna ealáhuslaččat, gielalaččat ja kultuvrralaččat nu ahte das lea sámi vuodđu. Davvi-Romssa regiondna gullá sámi ealáhusovddidanguvlui.

Vejolaš ovttasbargošiehtadusas gaskkal Davvi-Romssa regionráđi ja Sámedikki lea dušše buorin goappašiid beliide jus gávdná surggiid main sáhtá eanet ovttasbargat. Dás sáhtá namuhit nugo ášši "strategiijat ealáhusovddideapmái mearrasámi guovlluin" mii sáhtá leat earenoamáš áigejuovdil ovddidit fárrolaga. Dasa lassin lea sávahahtti bidjat fokusa mearrasámi kultuvrii ja gelbbolašvuodahuksemii. Regionráđi mihttomearri lea ásahit máškidis Campus-modealla Davvi-

Romsii ja dan bokte nannet servodat- ja ealáhusovddideami regionnna. Pilohta- ja boaittoealbealáikemodealla FoUol boaittoealbealáike- Norgga várás mas lea sirdinárvu eará regionnaide, mas Sámediggi livččii dehálaš ovttasbargoguoibmi, earret eará nannendihte sámegieloahpahusa.

Mearrádusárvalus: Sámediggeráđđi bivdojuvvo váldit oktavuodá Davvi-Romssa regionráđiin čuovvulandihte njálmmálaš ávžžuhusa mii bođii čoaikkimis mii lei gaskal Ealáhus- ja Kulturlávdegotti ja Davvi-Romssa regionráđi.

Evttohus 5 - Árras Runar Myrnes Balto, NSR

Buoret lassiarvodivatortnegat rájiiidrasttildeaddji sámi gávppašemiin

Lea boares ja dehálaš sámi árbevierru duojáriin ahte mátkkoštit márkaniidda miehtá sámi guovlluin, beroškeahhtá riikarájiin. Dál leat sierra márkabeaivvit ja sámi festiválat mat bisuhit dán árbevieru, ja ollu duojáriidda ja eará sámi rájiiidrasttildeaddji ealáhusaide leat dát dehálaš oassin sisaboadus. Byrokraatiija mii guoská lassiarvodivadii lea váttis, go galgá deponeret 25 % gálvvu árvvus go buktá gálvvu Norgii, seammás go refušuvdnaáigi sáhtta leat 8-10 mánu. Nappo sáhtta šaddat vuordit 8-10 mánu ovdal oazžu ruovttoluotta máksojuvvot lassiarvodivada gálvvuin maid ii leat jođihan. Jus mátkkošta mángga festiválie geasis, de sáhtta geavvat nu ahte šaddá máksit lassiarvodivada mángga gearddi seamma gálvvus. Lassin dasa ahte dat lea váttis, de dat sáhtta maid mielddisbuktit máksinváttisvuodaid ovttaskas fitnodagaide. Mii čujuhit seammás áššái maid NSR árras Piera Heaika Muotka loktii guovvamánu 2016 mas lei namma rájiiidrasttildeaddji sámi gávppašeapmi, mas váttisvuolta veahtaduvvui.

NSR sámegiigejoavku bivdá dál bargat álkidit lassiarvodivada máksima go buktá duodjegálvvuid Norgii. Vuogádat lea dál registrerejuvvon rádjegoazanin davviriikkalaš rádjegoazan-registarii, dat ferte gávdnot álkidit čuovddus váttisvuhtii mii earenoamážit čuohcá sámi kultuvrii ja árbevirolaš sámi ovtastallamii. Dát lea váttisvuolta mii maid guoská go fievrriid gálvvu Norggas dáidda eará riikkaide, nu ahte fertejit gávdnot oktasaš davviriikkalaš čovdosat.

Čakčamánu 2018:s lei dát deponerenortnet sáhkavuložin, dan oktavuodas go NSR ovtta earáiguin moite ođđa bargovuogi man Vearroetáhta lei váldán atnui, namalassii ahte eai mávsse šat ruovttoluotta refušuvna. Dat ahte dalle lei álki ráđđehussii nuppástuhtit fas dán njuolgadusa, čájeha ahte lea muhtin muddui dihtomielalášvuolta dán čuolmma birra sihke politihkalaččat ja ámmátlaččat departemeanttas, nu ahte berre leat vejolaš Sámediggeráđđái bisuhit politihkalaš gulahallama dán gažaldaga ektui.

Evttohus 6 - Árras Karen Anette Anti, NSR

Láhččojuvvon meahcástallan boazoguohtunguovlluin

Lea šaddan hui beakkán min riikkas ahte vázzit tuvrraid, vaikko guđe muttus jagis. Dasa láchččojuvvo dili, sihke almmolaš ja priváhta ángiruššamiin. Dat mielddisbukta ahte eanet ja eanet olbmot vázzet mehciin ja váriin. Guovlluin gos lea boazodoallu, váilu dávjá diehtujuohkin boazodoalu birra dán heivehuvvon tuvraguovlluin. Lea hui unnán fokus dasa ahte makkár váikkuhusaid dát doaimmat addet boazodollui.

Eanet olmmošlaš vánddardeapmi gos bohccot maid guhtot, mielddisbukta muosehuhtima bohccui. Áigodagaid go boazu dárbbáša ráfi, ovdamearkka dihte guottetáigge, ragatáigge ja dálveguohtumiin, muosehuvvet bohccot dárbbášmeahtumit ja maidái sáhttet luovosbeatnagat oaguhit guovlluin gos boazu guohtu ja gos galggašii oazžut ráfi. Guottetáigge lea dát earenoamáš váttisvuoltan, go dalle sáhtta áldu guođdit miesi, dahje miessi ballát eret álddu luhtte. Lassin eanet mátkkošteapmái de mielddisbukta dat maid gollama guovlluin gos heiveheapmi tuvraide ordnejuvvo.

Dákkár viiddis láchččin mátkkiide meahcis, oktan stuora olmmošlaš aktivitehtain guovlluin gos bohccot guhtot, mielddisbukta ahte dat čuohcá boazobargguide, ja ahte ferte heivehit doaimmaheami dán mátkkoštallama mielde. Dát lea earenoamáš váttisvuoltan go galgá čohkket ja johttit ealuin. Go dákkár lahtut plánejuvvot, de ferte dalle juo gulahallat boazodoaluin. Dainna lágiin sáhtta eastadit soabatmeahtunvuodá ja ahte dasto heivehuvvot tuvrrat guovlluide gos addá unnimus váikkuhusaid. Dát lea áššesuorgi masa lea hui dárbu bidjat eanet fokusa.

Evttohus 7 - Áirras Ann-Elise Finbog, Sámeálbmot Bellodat

Birra jagi geainnu ruhtadeapmi Njeareveadjái Gámgaviika gielddas

Sámeálbmot bellodat háliida ahte Sámediggi bidjá eanet fokusa sealluhit ja ovddidit sámi gilážiid.

Lea váttis ollu sámi gilážiidda bisuhit ja ovddidit ealáhusstruktuvrra, kultuvrra, giela ja olmmošlogu.

Okta gilážiin mii dál rahča ceavzit, lea Njeareveadji Gámgaviika gielddas, Finnmárkkus. Giliolbmot leat jahkeviissaid bidjan ollu návccaid oažžut geainnu gillái.

Dát ángiruššan lea buvttadan ahte gilis dál lea oalle buorre geasseluodda, mohtu geaidnu ii sáhte geavahuvvot dálvet. Jus giláš galgá ceavzit ja ovddidit ealáhusaid ja kultuvrra, de ferte birrajagegeaidnu sihkkarastojuvvot. Guolásteapmi lea okta geađgejulggiin gilis, ja dát ealáhus ferte sihkkarastojuvvot ovdánanvejolašvuođaid. Gilisearvvi bealis lea čielggasindahkkon ahte birrajagi geaidnu lea áibbas dárbbaslaš jus galgá sáhttit ovdánahttit guolástanealáhusa. Odne gal fievrriid ealli gonagasreappáid geaidnoráigge, muhto dat ii leat vejolaš dálveáigge, go geaidnu lea nu heitot.

Gilisearvi muitala ahte váilu 20 miljovna ruvdno ovdal sáhtta buoridit geainnu birrajagegeaidnun.

SáB bivdá Sámediggeráđi aktiivvalaččat bargat nu ahte ruhtadeapmi geaidnoproševttas sáhtta sihkkarastojuvvot. Mii bivdit ahte ráđđi vuolggaha ášši stáhta, fylkka ja gielddaid ektui sihkarastit ruhtadeami ráhkadit birrajagegeainnu Njeareveadjái. Maiddái Sámediggi ferte leat mielde čoavdime ruhtadeami. Mii čujuhit dasa go Sámediggi lea 2005:s ja 2008:s ruhtadan.

Jus gilli oažžu dohkálaš geainnu, de leat buot vejolašvuođat háhkat vel eanet árvvuid giliservodagas.

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 25.09.18 dii.15.00

Dievasčoahkkinjođihangotti árvalus:

Ođđa áššit 1 - 7 sáddejuvvojit Sámediggeráđđái meannudeapmái

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 33 čoahkis

Dievasčoahkkinjođihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Anders Somby jr.	Jørn Are Gaski
	Anders Somby jr.	
2	Anders Somby jr.	Arild Pettersen Inga
		Per Mathis Oskal
	Anders Somby jr.	
3	Piera Heaika Muotka	Synnøve Søndergaard
		Jørn Are Gaski
	Piera Heaika Muotka	
4	Arild Pettersen Inga	
5	Runar Myrnes Balto	Ronny Wilhelmsen
6	Ann Karin Kvernmo	Nils Ante Oskal Eira

		Arild Pettersen Inga
		John Kappfjell
7	Ann-Elise Finbog	Synnøve Søndergaard
		Anders Somby jr.
	Ann-Elise Finbog	

DC - Mearrádus:

Ođđa áššit 1 - 7 sáddejuvvojit Sámediggeráđđái meannudeapmái.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 25.09.18 dii. 15.50

Ášši 044/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018
-------------	--------------------------	-----------------------

Gažaldagat Sámediggeráđđái

	Áššenr. 18/4218
--	--------------------

Sámedikki dievasčoahkkin - 044/18

Gažaldat 1 - Árras Per Mathis Oskal, Bargiidbellodat

Miessemánu 2017 mearridii Sámedikki dievasčoahkkin áššis boraspirepolitihka strategijjat: “Sámedikki mielas lea dárbu ahte Riikarevišuvdna guorahallá boraspirehálddašeami. Dákkár revišuvnnas berre guorahallat čuovvuluvvojit go Stuoradikki mearrádusat earremihttomeriid ektui ja lea go boraspiresoahpamuš konvenšuvnnaid mielde maid Norga lea dohkkehan, earret eará ILO-konvenšuvna ja ON konvenšuvna mielde siviila ja politihkalaš vuoigatvuođaid várás.”
Maid lea Sámediggi bargan dán ášši čuovvolemiin?

Gažaldat 2 - Árras Ronny Wilhelmsen, Bargiidbellodat

2016:s geigii Norgga nationála olmmošvuoigatvuođaid ásašus fáddáraportta (NIM) “Mearrasámiid rivttiid birra mearrabivdui”.
Movt lea Sámediggeráđđi čuovvulan NIM rávvagiid?

Gažaldat 3 - Árras Runar Myrnes Balto, NSR

Eai dáhto leat dahkamušas sámi gealbobirrasiiiguin

Orohagat vásihit go leat čoahkkimiin huksejeddjiiguin, ovdamearkka dihte bieggafápmobuvttadeddjiiguin, ahte eai beasa leat mielde váikkuheamen makkár olggobeali aktevra galgá čielggadit boazodoallofágalaš váikkuhusaid huksemis. Konkrehta ovdamearkan dasa lea Jillen-Njaarke orohat. Doppe lea Eolus Vind Ab ožžon konsešuvna Øyffjellet bieggapárkka ovddas orohaga guohtoneatnamiin, dainna eavttuin ahte galgá vuos šiehtadus dahkkojuvvot huksejeddji ja orohaga gaskka. Jillen-Njaarke lea ožžon doarjaga dasa ahte ferte čielggadit váikkuhusaid boazodollui ovdal go sáhtá ráđđádallat šiehtadusa birra. Sii háliidedje ahte Protect Sápmi galgai čielggadeami dahkat

danne go das lea earenoamáš boazodoallofágalaš gelbbolašvuohta, muhto sidjiide dieđihuvvui ahte dan eai háliit geavahit go huksejeaddji atná Protect Sámi menddo ustillažžan boazodollui. Dat muosehuhtá danne go dákkár geavat geažida dakkár vuođđooainnu ahte sámi gealbobirrasat leat bealálaččat ja eai sáhte ráhkadit čielggademiid ja árvvoštallamiid mat fágalaččat leat objektiiva.

Maid oaivvilda Sámediggeráđđi dakkár geavada birra mas eai dáhto leat dahkamušas sámi gealbobirrasiguin? Maid sáhtta Sámediggi dahkat vai orohagat beasašedje geavahit gealbobirrasiid main lea boazodoallofágalaš gelbbolašvuohta go čielggadeamit galget dahkkojuvvot?

Gažaldat 4 - Áirras Sándra Márjá West, NSR

Regionreforbma ođđa doaimmat

Stuorradikki eanetlohku, Høyre, FrP, Venstre ja KRF, mearridii vuossárgga čakčamánu 24. b. ahte Romssa ja Finnmárkku filkkat galget bákkuin ovttahttut. Seammás mearridii Stuorradikki eanetlohku guđe doaimmat galget sirdojuvvot ođđa regiovinaide.

Maid oaivvilda Sámediggeráđđi daid doaimmaid birra maid Stuorradikki eanetlohku áigu sirdit ođđa regiovinaide? Bohtetgo dát doaimmat buorin sámi álbmogii? Oaidnágo Sámediggeráđđi vejolašvuođa konsultašuvnnaid bokte váikkuhit guđe doaimmat sirdojuvvot, nugo Sámediggi lea eaktudan iežas mearrádusain?

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 25.09.18 dii. 15.50

Jienasteapmi

Dán áššis ii jienastuvvon.

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Per Mathis Oskal	
	Berit Marie P. E. Eira	Mathis Nilsen Eira
	Per Mathis Oskal	
2	Ronny Wilhelmsen	
	Silje Karine Muotka	
	Ronny Wilhelmsen	
	Silje Karine Muotka	
3	Runar Myrnes Balto	
	Silje Karine Muotka	Ronny Wilhelmsen
	Runar Myrnes Balto	
	Silje Karine Muotka	
4	Sandra Márjá West	
	Silje Karine Muotka	John Kappfjell
	Sandra Márjá West	
	Silje Karine Muotka	

DC - Mearrádus:

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 25.09.18 dii. 16.25

Ášši 045/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018
-------------	--------------------------	-----------------------

Čilgehus Sámedikki ealáhuspolitihka birra

	Áššennr. 18/3122
--	---------------------

Sámedikki dievasčoahkkin - 045/18

Ášši meannudeapmi álggahuuvui 25.09.18 dii. 17.00

Jienasteapmi

Dán áššis ii jienastuvvon

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Silje Karine Muotka, áššejođiheaddji	
2	Mathis Nilsen Eira	
3	Lars Filip Paulsen	
4	Ann Karin Kvernmo	
5	Ann-Elise Finbog	
6	Ronny Wilhelmsen	Mathis Nilsen Eira
	Ronny Wilhelmsen	
7	Nora Marie Bransfjell	
8	Ann-Elise Finbog	
9	Synnøve Søndergaard	
10	Silje Karine Muotka	
11	Anders Somby jr.	
12	Piera Heaika Muotka	
13	Ann Karin Kvernmo	
14	Sandra Márjá West	Ronny Wilhelmsen

DC - Mearrádus:

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 27.09.18 dii. 19.15

Ášši 046/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018
-------------	--------------------------	-----------------------

Čilgehus - Oahppoplánabuktosa Máhttolokten ja Máhttolokten - sámi ođasmahttin

	Áššenr. 18/258
--	-------------------

Sámedikki dievasčoahkkin - 046/18

Mearkkašupmi - NSR , áirras Márjá-Liissá Partapuoli, Johttisápmelaččaid listu, áirras Anders Somy jr. ja Kåre Olli, belloda sorjjasmeahtun áirras

Sámegielat searvevuotta

Sámediggi oaidná dehálažžan ahte Sámis sáhttit gulahallat sámegillii, maiddái iešguđet sámegielaid gaskkas. Dalle sáhttit boahteáiggis gulahallat oktan álbmogin, iežamet eatnigielain, beroškeahtá stáhtarájiid ja eanetlogugielaid.

Danne galggašii buot sámegielaid iešvuodát oassin sámegielváigaiin. Sáhtášii guldalit eará sámegielaid báddemiid ja lohkat eará sámegielaid teavsttaid. Lea vejolaš eanet gulahallat sámegillii go oahppá ja hárbána áddet min gollegielaid go de ii dárbbáš dorvvastit vieris gielaide nu mo dárogillii.

Buot skuvllain lea geatnegasvuotta fállat sámegiela sámi ohppiide. Galggalii maiddái geatnegasvuotta buot skuvllain aktiivválaččat movttidahtit ja fállat buot ohppiide vejolašvuoda lohkat eará sámegielaid válljenfágan. Dalle sáhtá ovdamearkkadihte davvisámegielat válljenfágan lohkat nuortalaš-, julev- dahje áarjesámegiela.

Dálá skuvlladilis lea vejolašvuotta válljet earret eará duiska-, franska- dahje spanskagiela. Dá leat fáttát maidda skuvlla dávvjá biddjá searaid movttidahtit oahppi lohkat. Orru eahpelunddolaš ahte mii galgat biddjat eambo searaid dáid vieris gielaide oahpahit min mánáide ja nuoraide go iežamet sámegielaid.

Minoritehtagielaid birgejuvumi lea geavaheami duohken. Geavaheami nannen ii leat dušše aktiivválaš geavahedjiid duohken, muhto maiddái čatnon dasa ahte ii galgga dárbbášit jorgalit eará gillii maid buohkkat hálddašit. Váttisvuotta onn dáid dilis lea ahte eanetloguálbmogiid gielat vuitet go min álbmot deaivvada. Boahteáiggis Sámis hálddašit mii eanet sámegielaid nu ahte sámegillii sáhtá gulahallat beroškeahtá gos Sámis johtá.

Ášši meannudeapmi álggahuuvui 25.09.18 dii. 17.20

Jienasteapmi

Dán áššis ii jienastuvvon.

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Mikkel Eskil Mikkelsen, áššejođiheaddji	
2	Mikkel Eskil Mikkelsen	
3	Jørn Are Gaski	
4	Ann Karin Kvernmo	
5	Kåre Olli	Jørn Are Gaski
	Kåre Olli	
6	Anders Somby jr.	Per Mathis Oskal
	Anders Somby jr.	
7	Márjá-Liissá Partapuoli	Kåre Olli
		Jørn Are Gaski
	Márjá-Liissá Partapuoli	
8	Jørn Are Gaski	Kåre Olli
		Runar Myrnes Balto
		Hans Ole Eira
	Jørn Are Gaski	
9	Aili Guttorm	Anders Somby jr.
10	Maren Benedicte Storslett	
11	Ronny Wilhelmsen	
12	Piera Heaika Muotka	
13	Elisabeth Erke	
14	Klemet Klemetsen	
15	Mikkel Eskil Mikkelsen	

DC - Mearrádus:

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 28.09.18 dii. 10.05

Ášši 047/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018
Ášši 008/18	Plána ja finansalávdegoddi	11.09.2018-14.09.2018

Sámedikki ILO 2018 raporteren

	Áššennr. 18/368
--	--------------------

Meannudeamit

Mildosat

Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámedikki raportereri ILO-konvenšuvna nr. 169 ektui álgoálbmogiid ja čearddalaš álbmogiid hárrái iešmearrideaddji stáhtain.

Sámediggi čujuha raportii maid Norgga stáhta lea dahkan ILO-konvenšuvna nr 169 birra álgoálbmogiid ja čearddalaš álbmogiid hárrái iešmearrideaddji stáhtain (ILO-169) áigodahkii 01.06.2013 – 31.05.2018.

Sámediggi vuordá ahte stáhta láchčá stáhtalaš ekonomalaš ja juridihkalaš rámmaid nu ahte Sámediggi galgá sáhttit doaimmahit sámi servodatovddideami. Sámi álbmot eallá lávgalagaid norgalaš servodagain ja lea eanaš háviid sorjavaš das ahte Norgga stáhta váldá vuhtii sámiid ja heiveha lágaid, doaimbajuid, ortnegiid ja norgalaš almmolaš bálvalusaid sámiide.

Sámediggi deattuha sávaldaga ahte oazžut stuorát láchkaásahusválddi ja hálddašanoavddasvástádusa servodatsurggiin mat váldoáššis gusket sámi álbmogii. Sámedikki mielas lea deatalaš prinsihppa ahte lágaid Norggas mearrida Norgga láchkaaddiváldi, Sturradiggi. Stáhta ii dattetge sáhte mearrádallat Sámedikki badjel, ja ferte danne čielgasit boahit ovdan lágas makkár ovddasvástádussurggiin lea Sámedikkis váldi.

Sámediggi áigu dán vuođul sáddet rapporta Norgga beale Sámedikki beales ILO-konvenšuvna nr 169 birra álgoálbmogiid ja čearddalaš álbmogiid hárrái iešmearrideaddji stáhtain (ILO-169) áigodahkii 01.06.2013 – 31.05.2018 ILO áššedovdikomiteai.

Plána ja finansalávdegoddi - 008/18

Sametingets ILO-rapport 2018

Forslaget erstatter tidligere innsendt forslag fra Nordkalottfolket.

Samer lever i Norge i dag i tett sameksistens med resten av den norske befolkning, og er avhengig av at staten tar hensyn til samisk samfunnsliv, næring og kultur gjennom lover, forvaltning og sitt tjenestetilbud. Sametinget er avhengig av gode økonomiske og juridiske rammebetingelser for å kunne ivareta de samiske interessene.

Norge er et rikt land, hvor grunnleggende velferdsgoder fungerer for store deler av befolkningen. Det er likevel flere elementer som berører den samiske befolkning, hvor det fortsatt er behov for likeverdige tjenester og muligheter for å utøve sin kultur, språk, næring og samfunnsliv. Noen av disse temaene er av en slik karakter at de bør prioriteres, før viktige samiske næringer og kultur går tapt.

- Samisk utmarksbruk og næring har lange tradisjoner i nordområdene, og naturbruken er sterkt knyttet til samisk kultur og kunnskapsgrunnlaget for kulturen. Gjennom ulikt regelverk legges det urimelige begrensninger på utmarks- og naturbruken. Dette har stor negativ effekt på samisk kultur og natur- og kulturkunnskap. Skal samekulturen overleve, er det behov for at staten tar utmarkshøsting og utmarksbruk, både som enkeltpersoners behov for høsting, og utmarksnæringsutøvernes behov for ferdsel og bruk av naturen.
- Innlandsfiske har vært en svært viktig næring og viktig del av samisk kulturutøvelse for store deler av den samiske befolkningen, og rettigheter er opparbeidet gjennom alders tids bruk. Garnrestriksjoner og motorferdselloven har gjort at hele næringen og utøvelsen er nærmest utdøende, og det må snarest settes inn tiltak for å sikre ressursen, og den næringen som innlandsfisket er.
- Bær- og urtesanking har vært en svært viktig næring og viktig del av samisk kulturutøvelse for store deler av den samiske befolkningen, og rettigheter er også her opparbeidet gjennom alders tids bruk. Motorferdselloven har gjort at hele næringen og utøvelsen er nærmest utdøende, og det må snarest settes inn tiltak for å sikre denne tradisjonelle utmarksnæringen.
- Fredning av landområder til nasjonalparker eller reservater, tar ofte ikke hensyn til samisk kultur og samiske næringer på en måte som sikrer at næring og kulturutøvelse fortsatt kan finne sted. Naturmangfoldsloven må endres til også å se på mennesker som en del av naturen, slik som naturen i uminnelige tider har blitt benyttet av samer.
- Det tradisjonelle sjølaksefiske er rettigheter som må anerkjennes gjennom alders tids bruk, er nå så strengt regulert, at det i praksis ikke er mulig å opprettholde laksefiske som del av næring. Sametinget mener at i valget mellom turistfiske og sjølaksefiske, må sjøsamenes tradisjonelle laksefiske prioriteres.
- Det er store svakheter ved reindriftsloven, både i forhold til reguleringen internt, og reindriften i forhold til annen næring. Reindriftsloven bør revideres i sin helhet, med utvalg fra flere ulike samiske næringer og samfunn involvert.
- Retten til lokalt fiske i fjordene er har pågått i uminnelige tider, og retten er fortsatt ikke lovfestet. Dette må prioriteres.
- Undersøkelser viser at andelen elever som krenkes og mobbes i samiske områder er høye sammenlignet med resten av landet. Sametinget mener regjeringen må legge føringer for mer forskning, og økt ressursbruk for å forebygge mobbing i skolen.
- Undersøkelser viser at mange samer har opplevd vold i nære relasjoner. Det er behov for mer forskning, og mer voldsforebyggende tiltak i samiske områder.
- Samer har, sammen med den kvenske minoriteten, vært utsatt for hard fornorskingspolitikk. Det er Sametingets mål at dette må kartlegges, og lovverk og forvaltningsapparat som fortsatt diskriminerer den samiske befolkningen, må opphøre.
- De samiske museene er underfinansiert i forhold til de norske. Dette gir store utfordringer i å ta vare på den samiske kulturarven.
- Flere samiske områder mangler fortsatt formidlings- og møtearenaer. Dette gjelder spesielt sørsamisk område og deler av sjøsamiske områder.
- Samisk språk er truet fra flere hold. Det krever mye ressurser å vitalisere nord-, sør-, og lulesamisk, og Sametinget mener at med dagens ressurser vil flere språk dø ut på sikt. Kombinert med mangelen på samiske lærere, lærebøker og samiske tolker i det offentlige, er dette svært alarmerende situasjon.
- Dagens tilgang til jakt og fiske på Finnmarkseiendommen strider mot lokalbefolkningens og samisk rettsoppfatning, om at andres adgang til naturressursene ikke skal forstyrre den lokale bruken. Lokale bruksrettigheter og lokale sedvaner må gis forrang.
- Mange skoler i distriktene er truet av nedleggelse, og det er ofte i disse områdene samiske barn har sterkest tilknytning til egen kultur og natur. Tradisjonell bosetting var gjerne distriktsvennlig, og for å opprettholde samisk samfunnsliv, næring og kultur, er det viktig å prioritere skoler

PFL - Mearrádus:

Álgu:

Sámedikki plána- ja finánsalávdegoddi lea gieđahallan ášši 47/18 Sámedikki ILO 2018 raporterén.

Evttohus:

Tom Sottinen, Bargiidbellodat(BB) ja Klemet Erland Hætta, Norgga Sámiid Riikasearvi (NSR), ovddidedje čuovvovaš evttohusa:

Evttohusa dorjot NSR Runar Myrnes Balto, Aili Guttorm, Tor Gunnar Nystad, Karen Anette Anti, Thomas Åhren ja Klemet Erland Hætta ja Guovddášbellodaga Cecilie Hansen ja Bargiidbellodat Ronny Wilhelmsen, Tom Sottinen ja Sylvi Pedersen Vatne

Evttohus 1

Lasáhus čuoggái 2.1.5 Deanošoahpamuš (ođđa teakstaoassi 67 ja 68 gaskka)

Eurohpaláš olmmošvuoigatvuođaduopmostuollu lea áššis Taivalo Suoma vuostá 2006:s mearridan ahte suomelaš bartaeiggiidii ii leat guolástanvuoigatvuohta seamma dásis go guovllu álbmogis. Liikká välljejedje Norgga ja Suoma eiseválddit bartaeiggiididda addit vuoigatvuođaid ođđa soahpamuša šiehtadallamiin, nu ahte ásahuvvui ođđa joavku vuoigatvuođiguin Deanočázadagas. Čujuhit maid Aslak Holmberg 2018 miessemánu Masterbargui «Bivdit Luosa – To ask for salmon. Saami traditional knowledge on salmon and the river Deatnu: in research and decision-making.»

Lasáhus čuoggái 1.5.2 Alimusriekteduomut (ođđa teakstaoassi 56 ja 57 gaskka, ođđa 57)

Sámediggi čujuha Femund-áššái, HR-2018-872-A, gos Alimusriekti iežas árvoštallamis earenoamážit vuhtii váldá sámi kultuvrra suodjaleami, vrd. ILO art. 4, 5 ja 6. Duopmu dadjá ahte boazodoallolága láhkaovdabargguin čielgasit oidno ahte leat čállojuvvon dakkár áiggis go oaidnu sápmelaččaid vuoigatvuođaide lei eará go otna (art. 8 og 9).

Rievdadus ja lasáhus čuoggái 2.1.7, čuovvovaš biddjojuvvo vuosttaš cealkaga sadjái (hoigaduvvo loahpalaš raportta teakstaoassái 73)

«Norgga našuvnnalaš olmmošvuoigatvuohtaásahus NOÁ buvtii 2016:s raportta mearrasápmelaččaid vuoigatvuođaid birra mearraguolásteapmái, gos čujuhuvvo ahte guolásteapmi lea hui guovddáš oassi mearrasámi kultuvrras, ja danne dagahit viiddis reguleremat stuorra hástalusa mearrasámi kultuvrra seailuheapmái. NOÁ rávve maid lágas nannet mearrasápmelaččaid guolástanvuoigatvuođa oassin sin kultureallimii ja historjjálaš guolásteami vuodul. Sámediggi registrere ahte NOÁ 2017 jahkediđáhusas konkludere ahte gustovaš njuolggadusat eai doarvái bures gozit mearrasápmelaččaid olmmošvuoigatvuođaid. Ráđdehus ii leat dattege čuovvulan rávvagiid».

Klemet Erland Hætta, NSR, ovddidii čuovvovaš evttohusa:

Evttohusa dorjot Norgga sámiid riikasearvvi (NSR) Runar Myrnes Balto, Aili Guttorm, Tor Gunnar Nystad, Karen Anette Anti, Thomas Åhren ja Klemet Erland Hætta ja Guovddášbellodaga Cecilie Hansen

Evttohus 2

Sámediggi mearrida Sámediggeráđi mearrádusárvalusa, muhto dáhttu čuovvovaš rievdadusaid biddjojuvvot Sámedikki ILO raportii:

Ođđa teakstaovssi 79:

«3.1.2 Meahcci ja meahcceealáhusat

Sápmelaččaid meahcceegeavaheapmi luondduriggodagaid viežžan ja árbevirolaš guovllus johtima oktavuodas lea vealtameahtun sin ealáhussii, kultureallimii, ekonomalaš iešbirgejupmái ja ovddideapmái. Dat guoská earenoamážit báikegottiid dáloniid meahcceegeavaheapmái lotnolasealáhusain main bivdu, guolásteapmi ja luondduriggodagaid viežžan leat guovddázis. Guovlluid árbevirolaš geavaheapmi dáhpáhuvvá otna maiddái ođđaáiggi vugiiguin, nugo ovdamearkka dihte mohtorfievrruiguin. Sápmelaččat dattege vásihit ahte njuolggadusat mat galggašedje mohtorjohtalusa reguleret, gáržžidit sin johtima ja luondduriggodagaid viežžama guovlluin gos sápmelaččat árbevirolaččat eat orron. Sámediggi oaivvilda ahte sápmelaččaide galggašii buorebut sihkarastiit vejolašvuoda ovddidit kultuvrraset, maiddái mohtorfievrruid geavahemiin (art. 23 vrd. 14(1) ja 15(1)).»

Tom Sottinen, BB, evttohii čuovvovaš evttohusa:

Evttohusa dorjot Bargiidbellodaga sámediggejoavkku (BB) Ronny Wilhelmsen, Tom Sottinen ja Sylvi Pedersen Vainne.

Evttohus 3

Rievdadus čuoggás 1.5.2 Alimusriekteduomut

Sihkkut čuovvovaš cealkaga teakstaovssi 55:

«Sámediggi oaivvilda ahte Alimusrievttis vuhtto čielga miellaguoddu maid dovdat áiggi rájes go dáruiduhttinpolitihka geavahuvvui aktiivvalaš reaidun badjelgeahččat sámi kultuvrra, giela ja servodateallima».

Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket, ovddidii čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 4

Evttohus galgá ollásit biddjojuvvot ráđi evttohusa sadjái.

Sápmelaččat ellet otna lahkalgaid eará Norgga álbmogiin, ja lea gitta das man muddui stáhta vuhtii váldá sámi servodateallima, ealáhusaid ja kultuvrra lágaid, hálddašeami ja bálvalusfálaldagaid bokte. Sámediggi lea gitta buriid ekonomalaš ja juridihkalaš rámmaeavttuin jos galgá nagodit gozihit sámi beroštumiid.

Norga lea rikkis riika gos deatalaš čálgobuorit doibmet stuorra oassái álbmogis. Dattege leat mángga beali mat gusket sámi álbmogii gokko ain lea dárbu ovttárvosaš bálvalusaide ja vejolašvuhtii doaimmahit kultuvrra, giela, ealáhusaid ja servodateallima. Muhtun dain fáttáin leat dakkárat maid galggašii vuoruhit ovdal go deatalaš sámi ealáhusat ja kultuvra láhppo.

Sámi meahcásteamis ja ealáhusain leat guhkes árbevierut davveguovlluin, ja luonddugeavaheapmi lea nannosit čadnojuvvon sámi kultuvrii ja kultuvrra máhttovuđđui. Iešguđel njuolggadusat bidjet eahpegovttolaš ráddjejumiid meahccea- ja luonddugeavaheapmái. Dat buktá hui heajos váikkuhusaid sámi kultuvrii ja luonddu- ja kulturamáhtui. Jus sáme kultuvra galggašii seailut, de lea deatalaš ahte stáhta atná meahcčeriggodagaid viežžama ja meahcceegeavaheami, sihke ovttaskas

olbmo dárbbun meahcis viežžat ja meahccealáhusdollarid dárbbun johtit meahcis ja meahci geavahit.

- Sáivaguolásteapmi lea stuorra oassái sámi álbmogis leamaš hui deatalaš ealáhus ja deatalaš oassi sámi kultureallimis, ja vuoigatvuođat lea ásahuvvon guhkes áiggi geavahemiin. Fierbmunrestrikkšuvnnat ja mohtorjohtalusláhka leat dagahan ahte olles ealáhus ja ealáhuseallin lea buori muddui jávkamin, ja ferte farggamusat johtui bidjat doaibmabijuid sihkkarastit resurssa ja ealáhusa mii sáivaguolásteapmi lea.
 - Muorje- ja urtačoaggin lea leamaš hui deatalaš ealáhus ja deatalaš oassi sámi kultuvrra doaibmaheapmái stuorra oassái sámi álbmogis, ja vuoigatvuođat lea maiddái dás ásahuvvon guhkes áiggi geavaheami bokte. Mohtorjohtalusláhka lea dagahan ahte olles ealáhus ja ealáhusdoaimmat leat buori muddui jávkamin, ja ferte farggamusat johui bidjat doaibmabijuid dán árbevirolaš meahccealáhusa sihkkarastimii.
- Guovlluidd ráfáidduhttimis álbmotmeahccin dahje reserváhtan dávjá eai vuhtiváldde sámi kultuvrra ja sámi ealáhusaid nu ahte ealáhus ja ealáhusdoaimmat ain sáhttet joatkit. Luonddumáŋggašláddjivuođaláhka ferte rievdaduvvot nu ahte olbmuid maid atná oassin luonddus, nugo sápmelaččat luonddu don doloža rájes leat geavahan.
- Árbevirolaš mearraluossabivdu mii lea vuoigatvuohta mii ferte dohkkehuvvot boares áiggi rájes geavaheami geažil, lea dál nu garrasit regulerejuvvon ahte duohtavuođas ii leat vejolaš bisuhit luossabivddu oassin ealáhusas. Sámediggi oaivvilda ahte válljemis turistaguolásteami ja mearraluossabivddu gaska, ferte mearrasápmelaččaid árbevirolaš luossabivdu vuoruhuvvot.
 - Boazodoallolágas leat hui heajos bealit sihke siskkáldas regulerema oktavuođas ja boazodoalu gaskavuođas eará ealáhusaide. Boazodoallolága galggašii ollislaččat revideret lávdegottiin mas leat iešguđet sámi ealáhusat ja servodatberoštumit mielde.
 - Guolásteapmi vuonain lea dáhpáhuvvon don doloža rájes, muhto vuoigatvuohta ii leat vel lágas nannejuvvon. Dan ferte vuoruhit.
 - Iskamušat čájehit ahte ohppiid lohku geat loavkašuvvet ja givssiduvvojit lea stuorát sámi guovlluin go muđui riikkas. Sámediggi oaivvilda ahte ráđđehus ferte oččodit eanet dutkamiid ja eanet resurssaid givssideami headušteapmái skuvllas.
 - Iskamušat čájehit ahte ollu sápmelaččat leat vásihan veahkaválddi lagas gaskavuođain. Sámi guovlluin lea dárbbu eanet dutkamii ja eanet doaibmabijuide mat eastadivčče veahkaválddi.
 - Sápmelaččat leat ovttas kvena álbmogiin vásihan garra dáruiduhttima. Sámedikki mihttomearri lea dán kártet, ja lágat ja hálddašeapmi mat ain vealahit sápmelaččaid ferte loahpahuvvut.
 - Sámi museat eai oáččo seamma ollu ruđa go dáža museat. Dat buktá stuorra hástalusaid sámi kultuvrra seailuheamis.
 - Máŋgga sámi guovlluin váilot ain gaskkustan- ja čoahkkinarenat. Dat guoská earenoamážit lullisámi guvlui ja osiide mearrasámi guovllus.
 - Sámegealla lea áitojuvvon máŋgga guovllus. Gáibiduvvojit ollu resurssat ealáskuhttit davvi-, julev- ja lullisámegealla, ja Sámediggi oaivvilda ahte otná resurssaiguin eanet gielat dáidet jápmit guhkebuš áiggis. Go maid váilot sámi oahpaheadjit, sámi oahppogirjijt ja sámi dulkkat almmolaš ásahusain, de lea dilli hui duođalaš.
 - Otná vejolašvuohta beassat bivdit ja guolástit Finnmárkkuoopmodagas rihkku báikegotti álbmoga ja sámi riekteáddejumi das ahte earáid lohpi luondduresurssaid geavahit ii galgga ráfehuhttit báikkálaš geavaheami. Báikkálaš geavahanvuoigatvuođat ja guhkes

áiggi geavaheapmi fertejit addit ovdasaji.

Ollu guovlluskuvllat leat áitojuvvon heaittihuvvot, ja dávjá leat sámi mánáin dáin guovlluin nannosepmosit čadnojuvvon iežaset kultuvrii ja lundui. Árbevirolaš ássan lei dávjá buorin guovlluide, ja sámi servodateallima, ealáhusaid ja kultuvrra bisuheamis lea skuvllaid vuoruheapmi deatalaš.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat eanet mearkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat:

Muđui doarju Sámediggi Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkin - 047/18

Evttohus 5 - Árras Arthur Tørfoss, Ovddádusbellodat

Sámedikki ILO 2018 raporterén

Dan sadjái go ahte Norgga eiseválddit jotket raporttaid čállimis ILO:i gos čilgejit man muddui Norga doahtala geatnegasvuodaid maid ILO-konvenšuvdna nr. 169 bidjá Norgii dan dihte go Norga lea dan ratifiseren, galggašedje Norgga eiseválddit čielggadit leago sápmelaččain vuoigatvuohta ILO-konvenšuvna nr. 169 sisdoalu mielde suodjaluvvot.

Jus Norgga eiseválddit eai dáhto mearridit dákkár čielggadeami bidjat johtui, de mii sáhttit gáibidit diehtit manne eiseválddit eai ane dákkár čielggadeami dárbbaslažžan.

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 26.09.18 dii. 16.05

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 5 hilgojuvvoi 35 jienain 1 jiena vuostá
- Evttohus 4 hilgojuvvoi 33 jienain 3 jiena vuostá
- Evttohus 3 hilgojuvvoi 29 jienain 7 jiena vuostá
- Evttohus 1 mearriduvvui 32 jienain 4 jiena vuostá
- Evttohus 2 mearriduvvui 32 jienain 4 jiena vuostá
- Plána ja finansalávdegotti ráva mearriduvvui 32 jienain 4 jiena vuostá

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Nils Ante Oskal Eira, áššejođiheaddji	
2	Runar Myrnes Balto	
3	Arthur Johan Tørfoss	Runar Myrnes Balto
		Jørn Are Gaski

		Toril Bakken Kåven
	Arthur Johan Tørfoss	
4	Toril Bakken Kåven	Runar Myrnes Balto
	Toril Bakken Kåven	
5	Tom Sottinen	Beaska Niilas
6	Ronny Wilhelmsen	Anders Somby jr.
	Ronny Wilhelmsen	
7	Aili Keskitalo	Arthur Johan Tørfoss
	Aili Keskitalo	
8	Isak Mathis O. Hætta	
9	Beaska Niilas	
10	Jovna Zakarias Dunfjell	
11	Per Mathis Oskal	
12	Anders Somby jr.	Ronny Wilhelmsen
	Anders Somby jr.	
13	Nils Ante Oskal Eira	
14	Klemet Klemetsen	
15	Tor Gunnar Nystad	
16	Nils Ante Oskal Eira, áššejođiheadji	

DC - Mearrádus:

Sámedikki ILO 2018 raporta lea dohkkehuvvon mildosa vuodul, daid rievdadusaiguin maid dievasčoahkkin lea mearridan. Raporta lea dárogillii.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 26.09.18 dii. 17.55

Ášši 048/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018
Ášši 006/18	Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	11.09.2018-13.09.2018

Sámedikki jahkásaš ášši guolástuspolitihka birra

	Áššennr. 18/3975
--	---------------------

Meannudeamit

Mildosat

Evttohusat ja mearkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi gávnaha ahte sámi mearraguovlluid álbmot ja guolásteaddjit galget geavahit oamastuvvon vuoigatvuođa dološ áiggi rájes geavaheami ja virolašvuođa vuodul guolásteapmái ja mearrasámi guovlluid mariidna resurssaid geavaheapmái. Dát guoská maiddá mearraluossabivdui. Vuoigatvuohta iešguđet guolástemiide galgá leat nuvttá ja dakkár sturrodagas ahte dainna sáhtta birget, ja dakkó bokte maiddá lámčit ođđarekrutteremii.

OASSI I

Sámediggi evttoha ahte dat guovllut gos registrerejuvvon guolásteddiin leat vuollel 11 mehtera guhkkosaš fatnasat ja gos sii ássat dakkár guovlluin mat lea válddahuvvon Oassálastinlága paragrafas 21, ja dálá guolástushálddašeamis namahuvvojit Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiid geográfalaš guovlun, oaniduvvon SED-guovlun, dás rájes galgá gohčoduvvot Sámi guolástanvuoigatvuođaguovlun oanádusain SGR-guovlu, čuovvovaš guovlluin:

Finnmárku: Olles

Romsa: Gálsa, Gáivuotna, Ráisa, Návuotna, Ivgu, Skiervá, Omasvuotna, Báhcavuotna, Ráisavuotna, Siellatgieldda, Rivttát, Loabát, Skánit ja oasis Romssa suohkanis.

Nordlánda: Áhkánjarga, Hábmmer, Divtasvuotna ja Evenášši.

OASSI II

Sámediggi bargá maid dan ala ahte ávkkástallan mariidna resurssaiguin ja daid viidáseappot ráhkadeapmi galgá gullat daidda guovlluide gos resurssat leat, ja doppe doibmet vuodđun oanehiskaska fievrriduvvon biepmu buvttadeapmái.

Sámediggi bargá dan ala ahte buot ávkkástallan mariidna resurssaiguin vuodđuduvvo guhkes áiggi ja ceavzilis resursaávkkástallamii davveguovlluin. Danne doarju Sámediggi dálá hálddašannjuolggadusaid ollislaš dorse-, sáide-, dikso- ja čáhppesbáldáeriid (TAC) mearrideamis davveguovlluin, mii sihkkarastá gođđomáddodagaid guhkesáigásaš ceavzilis hálddašeamis. Dakkár hálddašeapmi addá dássidis sálašlađđasa, gáddeindustriija ja márkana. Riddodorski hálddašeamis oktavuodas Sámediggi doarju mearriduvvon veaddjahanplána 21 000 tonnasaš earrevárreimiin.

Šákšahálddašeamis oktavuodas Barentsmearas bidjá Sámediggi vuodđun ahte šákša lea Barentsábi ja rittu iešguđet máddodagaid erenoamáš deatalaš biologalaš biebmii go dat lea okta deataleamos biebmogáldun ollu eará máddodagaide mat leat deatalaččat gánnáheapmái guolásteamis ja ássamii mearrasámi guovlluin. Danne ii leat nu ahte Sámediggi vuolggasajis doarju šákšabivddu, muhto jus šákšabivdu rahppojuvvo, de gáibida Sámediggi ahte váldoassi bivdojuvvon earis galgá geavahuvvot borramuššan, ii ge jáffun dahje oljun.

Sámediggi doalaha iežas gáibádusa ahte ásahuvvo riddoguolástusearri Norgga giđđagođđisallida (dg. NVG-sild) várás, mii hálddašuvvo seamma lámkai go dorsebivddu riddoguolástusearri dál (gč. Oassálastinlága § 21).

Sámediggi doarju reahkabivddu merddiiguin go dat maiddái addá ođđa bivdin- ja dinenvejolašvuođaid báikkálaš vuotna- ja riddoguolásteddjiide.

Sámediggi doarju maiddái evttohusa kártet deavutmáddodagaid ja -johtaleami Norgga rájá rájes gitta Guoládaga rádjai Ruošša bealde.

Sámediggi doarju evttohusa registreret dan smolтта/luosa mii bivdojuvvo siidosálaš in pelágalaš guolásteami (dm. šákša, sallit ja makrealla) davveguovlluin. Dm. rittus ja Norggamearas ja Barentsmearas.

Mearrasámi guovlluid guolásteddjiid guolástanvuoigatvuohta lea vuodđuduvvon Oassálastinlága § 21 goalmát lađđasii, ja lea jurddašuvvon daidda guolásteddjiide geain lea vuollel 11 mehtera guhkkošaš mearkaregistrerejuvvon fanas ja geat ássat Sámedikki ealáhusovddideami doarjjaortnegiid geográfalaš doaimmaguovllus. Vuoigatvuohta gusto guolásteapmái sihke gitta ja rabas joavkkus.

Lasihan dihtii gánnáheami rabas joavkku guolásteami várrejuvvui sierra earri (Riddoguolástusearri 3 000 tonna dorski) vai rabas joavkku guolásteaddjit galget sáhttit birget seamma bures iežaset vuoigatvuođain go gitta joavkku guolásteaddjit ge.

Go čađat bivdojuvvo menddo ollu rabas joavkku joavkoearis ja earit čađat uhccot (nu go dál), de boadusin lea earret eará ahte guolástan-/earrevuoigatvuođat (gč. Oassálastinlága § 21) uhccot dađistaga. Dat dagaha ahte sii geain lea guolástanvuoigatvuohta, eai sáhte birget iežaset vuoigatvuođain, juoga mii ii čuovo Oassálastinlága § 21, goalmát lađđasa, ovdabargguid oaiviliid. Danne áigu Sámediggi árjjalaččat eastadit ahte guolástanvuoigatvuohta gáržžiduvvo, nu mo dál orru geavvamin. Juksan dihtii dán mihtomeari áigu Sámediggi doalahit gáibádušas ahte guolástanvuoigatvuohta mii máinnašuvvo Oassálastinlága § 21 goalmát lađđasis, - ja mii ii leat ráddjejuvvon rabas dahje gitta jovkui – galgá leat seamma stuoris buohkaide geat ássat mearrasámi guovlluin. Vuoigatvuođain ii galgga sáhttit gávppašit (dm. nuvttá) ja galgá leat dakkár sturrodagas ahte sáhtta birget dainna.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi - 006/18

EKL - Mearráduš:
Álggahus

Sámedikki ealáhus- ja kulturlávdegoddi lea meannudan ášši 48/18 Sámedikki jahkásaš ášši guolástuspolitihka birra. Lávdegoddi ovddida čuvvovaš evttohusa:

Mearkkašumit

Mearkkašupmi ovddiduvvon bargiidbellodaga Per Mathis Oskal bokte. Lávdegotti miellahtut bargiidbellodaga John Kappfjell ja Alessia Reina doarjuba:

Mearkkašupmi 1

Sámi guolástanvuoigatvuođaguovlu (SGV) ferte gokčat olles guovllu gos sámi álbmot ávkkástallá meara. Jus SGV-guovlu galgá viiddiduvvot, de ferte maid várren riddoguoelástusearrái lasihuvvot. Dát miellahtut oaivvildit ahte vuoigatvuođat mat leat juo sihkkarastojuvvon várrema bokte riddoguoelástusearrái ferte bisuhuvvot (3000 tonna) dahje lasihuvvot dálá guovllus (SED-guovllus).

Earit ja guolli fertejit sihkkarastojuvvot, nu ahte sámi guovllu álbmot sáhtá eallit iežaset rivttiin guolásteapmái. Dát riekti galgá leat nuvttá. Jus dan galgá olahit, de ferte stáhta čuovvulit iežas geatnegasvuođa mii lea mearriduvvon Oassálastinlága 21.§:s goalmát lađđasis.

Jus čuožžilit hástalusat čuovvulit dálá guolástanhálddašeamis sámiid rievtti guolásteapmái nu go lea nannejuvvon Oassálastinlágas, De áigu Sámediggi bargat dan nala ahte ásahit sierra regulerenjoavkku masa juolluduvvo/ várrejuvvo doarvá guolli nu ahte lága eavttut eallit guolástemiin, devdojuvvojit.

Mearkkašupmi ovddiduvvon Nordkalottfolket Tor Mikkola bokte:

Mearkkašupmi 2

Dallego Sámediggi meannudii ášši “Ealáhusovddideapmi mearrasámi servodagain” áššis 055/17, lei ulbmil ahte dát galggai leat strategijja mearrasámi ealáhusaide. Maŋŋil mearridii eanetlohku dievasčoahkkimis ahte dát galgá čuovvuluvvot jahkásaččat dievasčoahkkimis. Danin ovddida Sámediggeráđdi ášši dievasčoahkkimii 2018:s, mas lea fokus “vuoigatvuođaide ja ealáhusaide mariidna doaimmain, muhto maiddá eará diehtujuohkináššit namuhuvvojit” gč. ášši 166/18

Nordkalottfolket čujuhii ášši 055/17 meannudeamis 2017:s, ahte dokumeanttas leat stuora váilevašvuođat, mas oppalašgovva mearrasámi ealáhusain ii leat meannuduvvon, ja das váilot maid doaibmajut ollu stuora áššesurggiin. Danin lei čielga vuordámuš ahte Sámediggi njulge dáid ođasmahttima oktavuođas. Nu ii leat dahkkon. Sámediggi meannuda jahkásaččat ášši mas lea dušše mariidna ealáhusaid birra, ii ge váldde mielde eará dehálaš mearrasámi ealáhusaid.

Áššis leat sihke diehtujuohkináššit ja maid politihkalaš vuoruheamit, nu ahte ealáhusovddideapmi mearrasámi servodagain ii vel ge oidnon vuoruhuvvon suorgin Sámedikki politihkas. Ieš dan evttohusas maid Sámediggi ovdanbuktá, leat maid ollu čállinmeattáhusat, ja das váilot ollu dehálaš suorggit maidda livččii galgat nanu fokus mariidna ealáhusain mearrasámi servodagain. Dán šálloša Nordkalottfolket.

Guolástusdieđáhusas galget unnimuslágiiin čuovvovaš čuoggát mielde:

- Sámediggi ferte geahččalit oažžut eanemus lági mielde mearrasámi servodagain SGR-guvlui riikadásis, muhto de fertejit maid čuovvut lasáhusat riddoguoelástuseriide, vai dálá fanaseaiggádiid earrevuođu mat dál leat SGR-guovllus, eai oáččo vuoliduvvot eriid.
- Jus riddoguoelástusearri juohke fatnasii unnu dálá SED-guovllus danin go eanet fatnasat besset dan ortnegii, de ii devdojuvvo riekti mii válddahuvvo 21. §:s.
- Sámediggi ferte geahččalit bissehít buot bivddu ruksesoahetus, earenoamážit riddoguoovllus ja vuonain. Bivdit náliid mat leat vuolimusas biepmusráiddus, sáhtá mielddisbuktit stuora váikkuhusaid ollu šlájaid mat leat dehálaččat guolástusealáhussii. Mii diehtit beare unnán váikkuhusaid birra dákkár bivddus ja earenoamážit jus dat dáhpáhuvá lahka rittuid ja vuonaid siste.
- Sámediggi berre bargat dan nala ahte lassána doavotbivdu riddoguoovlluin ja vuonain, go

doavut borret eará dehálaš guollenáliid vuonain. Geađgenjuorjju fertejit báikkálaččat hálddašit, go maiddái dán náli fertejit unnidit muhtin guovlluin. Geađgenjuorju borra sakka báikkálaš guollenáliid ja áhpeluosaid vuonain.

Dál mearraluossahálddašeapmi dahká guolásteami eahpegánnahtti ja dagaha áiggi mielde ahte jávká olát. Mearraluossabivdu lea nanu kulturguoddi ealáhus ja jus dát jávká, de buktá dat stuora váikkuhusaid mearrasámi guovlluide. Sámediggeráđđi ferte joatkit bargat oažžut fas sadjái boares bivdoáiggiid vai dát ealáhus šaddá eanet gánnahtti. Sámediggi ferte maid bargat dainna ahte go lea resursavátnivuohta, de ferte geahččat maid eará fáktoriid vai seastá luossanáli, ovdalii go gáržžidit árbevirolaš guolásteami mearrasámi guovlluin.

Guollebiebman vuonain mielddisbuktá suhtadeami guolásteddjiide. Guovllut lahka biebmanrusttegiid nuoskkiduvvojit biebmoguliid baikkaiguin, dihkke dákkasat goddet reahkáid ja eará reabbáelliid ja guolit lahka biebmanrusttegiid vuonain garvet daid. Dat dagaha ahte šaddá váttis guolásteddjiide birget guolástemiin, vuonain gos leat dákkár biebmanrusttegat. Dál leat meastta buot vuonain miehtá riddoguovllu dákkár guollebiebmanrusttegat, ja dat leat áittan riddoguolásteddjiid birgejumái. Sámedikkis ferte maid leat fokus dasa ahte buot biebmanrusttegat rittuin fertejit biddjot gitta merddiide. Ja eandalii ge mearrasámi guovlluin.

Lassin dása, de bivdá Nordkalottfolket Sámedikki revideret dokumeantta “Ealáhusovddideapmi mearrasámi servodagain” vai oažžut ollislaš áŋgiruššama mearrasámi ealáhusaide, ii ge dušše guolásteapmái.

Evttohusat

Evttohus ovddiduvvon Nordkalottfolket Tor Mikkola bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga sámiid Riikasearvvi (NSR) Sandra Márjá West, Mathis Nilsen Eira, Nora Marie Bransfjell ja Maren Benedicte Storslett, Norgga sámiid Riikasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) Beaska Niillas, Bargiidbellodaga (BB) Per Mathis Oskal, Alessia Reina ja John Kappfjell, Guovddášbellodaga Hans Ole Eira, Johttisámiid listtu Anders S. Buljo, Árjja Inger Eline Eriksen Fjellgren ja Ovddádusbellodaga Arhtur Tørrfoss dorjot:

Evttohus 1

Ođđa mañemus teakstaoassi:

Sámediggi háliida ahte galgá válđojuvvot atnui sierra bivdoearri fállábivdui sin várás geat ássat STN-guovllus. Fállábivdu lea leamaš deatalaš oassi rittu kultuvrras ollu sohka buolvvaid, muhto mañná stuorra kommersiealla bivddu guhkes áiggi, de vánui fális sakka ja fállábivdu rittus jávkkai.

Dál lea fálesnálli leamaš ceavzil guhkes áiggi almmá ahte árbevirolaš bivdu lea fas álggahuvvon mearrasámi guovlluin.

Dál lea áigi addit sierra bivdoeari árbevirolaš bivdui sihke smávit fállá ja vuotnabossu bivdui.

Sámediggi áigu bargat dan ala ahte álggahuvvo bargu fas váldit atnui fállábivddu kulturguoddi ealáhussan otnáš STN-guovllus, sierra bivdoeariin. Sámediggi áigu maiddá geahčadišgoahtit bivdovugiid movt čađahit humána bivddu unnit fatnasiiguin, ja movt sáhtá oažžut dohkkehuvvot bivdu ja bierggu giehtadeapmi ja oalgebuktagat.

Evttohus ovddiduvvon Norgga sámiid Riikasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) Beaska Niillas bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga sámiid Riikasearvvi (NSR) Sandra Márjá West, Mathis Nilsen Eira, Nora Marie Bransfjell ja Maren Benedicte Storslett, Bargiidbellodaga (BB) Per Mathis Oskal, Alessia Reina ja John Kappfjell, Guovddášbellodaga Hans Ole Eira, Johttisámiid listtu Anders S. Buljo, Árjja Inger Eline Eriksen Fjellgren ja Nordkalottfolket Tor Mikkola dorjot:

Evttohus 2

Ođđa cealkka mearrádusevttohusa lohppi:

Turistaguolásteapmi sáhtá muhtin áiggiid leat hui olu muhtin guovlluin ja muhtomin leat riiddut čuožžilan fidno- ja báikkálaš bivdiiguin. Dalle go dákkár hástalusat šaddet, de ferte turistabivdu, lagas ovttasbarggus fidnoguolásteddjiiguin, sáhttit organiseret nu ahte dáhpuhuvvá heivvolaš guovlluin.

Dasa lassin fertejit ođđa turistaguolástannjuolggadusaide váldot mielde ahte fatnasat mat čađahit organiserjuvvon turistabivddu, bidjet fatnasii AIS, vai oažžut eanet dieđuid dán guolásteamis, ja maid

sihkarvuoda dihte dáidda fatnasiidda.

Sámediggi oaivvilda ahte earit riddoguolásteddjiide fertejit lasihuvvot sihkarastin dihte orruma ja ealli ja ceavzilis servodagaid mearrasámi guovlluin. Dát lasáhus váldjuvvo feastonuhtin mat eai mielddisbuvtte dákkár ássama. Dálá riddoguolástanfatnasat nagodit bivdit birra jagi, ja dan bokte sihkarastet orruma ja ceavzilis servodagaid.

Evttohus ovddiduvvon Árja Inger Eline Eriksen Fjellgren bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga sámiid Riikasearvvi (NSR) Sandra Márjá West, Mathis Nilsen Eira, Nora Marie Bransfjell ja Maren Benedicte Storslett, Norgga sámiid Riikasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/Sáb) Beaska Niillas, Bargiidbellodaga (BB) Per Mathis Oskal, Alessia Reina ja John Kappfjell, Guovddášbellodaga Hans Ole Eira, Johttisámiid listtu Anders S. Buljo ja Nordkalottfolket Tor Mikkola dorjot:

Evttohus 3

Ođđa cealkkalasáhus vuosttáš oassi lohppii:

Sámediggi bivdá ahte guolástusnjuolggadusat geahčaduvvojit dásseárvvu jurddašemiin nu ahte sihke almmáiolbmui ja nissonolbmui geain leat fuolahusbarggut lea duohta vejolašvuohta doaibmat ámmátguolásteaddjin iežas fatnasiin, sihke gitta ja rabas joavkkus.

Evttohus ovddiduvvon Árja Inger Eline Eriksen Fjellgren bokte. Lávdegotti miellahtut Bargiidbellodaga (BB) Per Mathis Oskal, Alessia Reina ja John Kappfjell, ja Nordkalottfolket Tor Mikkola dorjot:

Evttohus 4

Ođđa cealkkaoassi II oassi lohppii:

Sámediggi doarju gáibádusa ahte mearraluossabivddu hálddašeapmi galgá biddjojuvvo Ealáhus- ja Guolástusdepartemeantta vuollásažžan.

Evttohus ovddiduvvon Nordkalottfolket Tor Mikkola bokte. Lávdegotti miellahtut Bargiidbellodaga (BB) Per Mathis Oskal, Alessia Reina ja John Kappfjell, ja Árja Inger Eline Eriksen Fjellgren dorjot:

Evttohus 5

Ođđa 11. teakstaoassi II oassái:

Sámediggi áigu bargat dan nala ahte buot fatnasat mat servet Norgga guolásteapmái, galget geatnegahttojuvvo bidjat gitta AIS.

AIS lea ohcanreaidu mainna sáhtta fatnasiid gávdnat vaikko goas, ja dárkkistaneiseválddit sáhttet čuovvut daid dihtorvuogádagaiguin.

Go bidjá gitta AIS, de lea meastta veadjemeahtun verrošit guliiguin, ja dat boahá vuordimis luvvet eriid sidjiide geat eai verroš.

Gáibádus ferte maid gustot turismaguolásteapmái, nu ahte mii oazžut buoret dárkku dan ealáhusas.

Liigevuoitun dás lea ahte guolásteaddjit ja turismaguolásteaddjit ožžot nannejuvvo sihkarvuoda, danin go fatnasiid šaddá álkit gávdnat interneahhtaprográmmaiguin.

Mearkašupmi ovddiduvvon bargiidbellodaga Per Mathis Oskal bokte. Lávdegotti miellahtut bargiidbellodaga John Kappfjell ja Alessia Reina, ja Árja Inger Eline Eriksen Fjellgren dorjot:

Evttohus 6

Lasáhus vuosttáš teakstaoassái:

Mii fertet bidjat ceavzilvuoda vuodđun resurssaid ja guovlluid hálddašeapmái, muhto dalle ferte ceavzilvuoda áddet agálašvuodaperspektiivvas. Ceavzilvuoda definišuvdna ferte dávistiit ON-raportii “Min oktasaš boahhteáigi Our Common Future». Doahpaga lanserii Gro Harlem Brundtland guhte jodihii barggu 1987:s – “Ceavzilis ovdáneapmi lea dakkár mii duste dáláš sohkaolvvaid dárbbuid almmá unnitkeahhtá boahhteáigi sohkaolvvaid vejolašvuočaid iežaset dárbei.” Seammás siskkilda

ceavzilvuoda doaba erenoamážit ekonomalaš, ekologalaš ja kultuvrralaš beliid servodagas. Sámediggái lea deatalaš čuovvulit dán barggus viidáseappot.

Evttohus ovddiduvvon Nordkalottfolket Tor Mikkola bokte.

Evttohus 7

Ođđa nubbinmañemus cealkkaoassi II oassái:

Fanasgohččosa ođđa gáibádusat dagahit dan ahte sii geat eai leat ožžon dohkkehuvvot fatnasiid biddjojuvvon áigemeari siste, masset bivdovuoigatvuoda. Dát guoská maiddái eará gáibádusaide nugo sertifiseremii ja bivdiid kurssaide. Dát leat ođđa gáibádusat mat leat váldojuvvon atnui, ja leat hui divrasat ovttaskas fanaseaiggádii, ja dainna báhcá stuorra oassi fatnasiin mat leat vuollel 11 mehtera olggobeallái, danne go sis ii leat ráđđi sertifiseret fatnasiid. Fanasgohčus čuohcá garrasit mearrasámi guovlluide.

Fanasgohčusgáibádus lea ođđa ortnet fatnasiidda mat leat vuollel 10,67 mehtera, mii vuos ii leat gustogohtán boarráseamos fatnasiidda. Dán ortnega ulbmilin lea fuolahit buoret sihkarvuoda bivdofatnasiin. Ođđa fatnasat mat huksejuvvojit, huksejuvvojit čavga sihkarvuodagáibádusaid mielde ja dieinna lágiin eai dárbbáš dán lágan gohččosa. Boares fatnasat leat geavahuvvon bivddus ollu jagiid ja dat leat lunddolaččat geahččaluvvon ja geavahuvvon jeavddalaččat. Gáibádus sihkarvuoda reaidduide lea leamaš ollu jagiid, ja reakšuvnnat maid fatnasat leat ožžon main eai leat sihkarvuoda reaiddut, leat leamaš ahte fanas ii beasa guođđit gádja ovdal go sihkarvuoda reaiddut leat sajis. Sámediggi oaivvilda ahte gáibádus sihkarvuoda reaidduid ektui ja teknihkalaš gáibádusat ođđa fatnasiid huksemii leat dohkálaččat guolásteddjiid sihkarvuoda sihkarastimii meara alde.

§ 21 vuosttaš lađđasis čuožžu earret eará «Videre kan det stilles krav til faglige og tekniske forutsetninger, herunder fartøy og utstyr, og til eiers og mannskaps behov for å kunne drive fiske. Det kan også fastsettes et største antall fartøy som skal gis adgang til fisket.»

Dán geažil masset bivdovuoigatvuoda jos eai ollašuite gáibádusa mii lea biddjojuvvon ovttaskas fanaseaiggádii.

Oasseváldilgága § 21, njealját lađđasa mielde, lea guolásteddjiin sámi guovlluin vuoigatvuohta bivdit. Dát vuoigatvuohta manná badjel dan mii čuožžu vuosttaš lađđasis lánkadahkosa sátnádeami vuodul. «Uten hinder av bestemmelser fastsatt i medhold av første ledd har personer som er bosatt i Finnmark, kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvæningen, Karlsøy, Lyngen og Storfjord og de områder med sjøsamisk innslag i resten av Troms og Nordland som Kongen fastsetter, rett til å fiske torsk, hyse og sei med konvensjonelle redskaper. Retten etter første punktum gjelder bare for den som står i fiskermanntallet og eier et merkeregistret fartøy under 11 meter. Kongen kan ved forskrift fastsette at bestemmelsen i første punktum også gjelder andre fiskerier.»

Dát mearkaša prinsihpas dan ahte fanaseaiggádat sámi guovlluin eai sáhte massit bivdovuoigatvuoda, jos eai deavdde teknihkalaš gáibádusaid fatnasa ja guolásteaddji ektui. Sámediggi áigu bargat dan nala ahte teknihkalaš gáibádusat fatnasiidda ja fanasbargiide eai dagat ahte masset vuoigatvuodaid. Sámediggi áigu bargat dan ala ahte fanasgohčusgáibádus fatnasiidda mat leat vuollel 10,67 mehtera galgá eret, nu ahte šaddá gáibádus dušše fatnasiid huksemii ja sihkarvuoda reaidduide.

Evttohus ovddiduvvon Ovddadusbellodaga Arthur Tørrfoss bokte:

Evttohus 8

Sámediggeráđi evttohusa sadjái:

Guolásteapmi ja eará resurssat maid sáhtá ávkkástallat mearas, leat nationála resurssat ja galget hálddašuvvot dan mielde.

Dat galget hálddašuvvot máhttovuđot regulerenmáile mielde mii sihkarastá buoremus lági mielde háhkat bioávdnasiid iešguđet šlájain.

Norgga guolástusealáhusas eai leat ruhtaveahkit mii birge bures máilmmiviidosas gilvvus. Dálá

njuolggadusat, mat leat buoriduvvon ja ođasmahttojuvvon manimus jagiid, sihkkarastet mánggalágan guollefatnasiid ja industriijavuogádaga mas lea sadi sihke unna ja stuora fitnodagaide. Buresdoaimmi márkán gos šaddet bargosajiid ja árvvut Norgga riddoservodagaide miehtá riika, leat maid dehálaš eaktun viidásetovddidit guolástanealáhusa.

Sámediggi oaivvilda ahte Oassálastinlága ja Lága njuoskaguliid gávppašeami birra ferte geahčadit ođasmahttit. Vuovdinserviid aktogávpelohpi guliid vuosttašvuovdimis, ja orrungeahčadit fanaseaiggeáid buolvvaid gaskka sirdin leat áššit maid ferte rievdadit. Sámediggi háliida ráhkadit vuogádaga mas earit leat gávpegálvun, ja mas olles riika gehččojuvvo okta áššin.

Sámediggi oaivvilda ahte ferte mearridit oppalašeriid iešguđet guollešlájaid nu ahte resurssat hálldašuvvojit guhkesáiggi ja ceavzilis gánnáhahttivuođain ja buoremus lági mielde buot guollehivvodagain. Dán sáhtá dahkat omd. go bidjá eriid gávpegálvun ja heiveheami bokte lagas ovttasdoaimma fitnodagaide gaskka, fidnosurggiid, dutkanbirrasiid ja eará aktevrraid gaskka. Lobiid ávkkástallat osiin mearas galgá stáhta juolludit. Dákkár lobit galget sáhttit leat gávpegálvun ealáhusa aktevrraid gaskka. Lea maid dehálaš sihkkarastit ortnegiid mat fuolahit rekruterema guolástusealáhussii.

Sámediggi áigu bivdit Stuoradikki movttiidahttit čađahit vel eanet geavaheaddjeheivvolaš dutkama guolleresurssaid ávkkástallama birra, maidái vejolašvuodaid vuostáiváldima oktavuodas ja ealli guliid gaskkusteamis. Dát sáhtá sihkkarastit buoret ja eanet einnostahtti vuodđobuvttahákama.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat: Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkin - 048/18

Doarjja lávdegotti mearkkašupmái

Bargiidbellodat, áirras Ronny Wilhelmsen doarju Tor Mikkola mearkkašupmi 2.

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 27.09.18 dii. 09.05

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 36 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 8 hilgojuvvui 35 jienain 1 jiena vuostá
- Evttohus 7 hilgojuvvui 32 jienain 4 jiena vuostá
- Evttohus 6 hilgojuvvui 28 jienain 8 jiena vuostá
- Evttohus 5 hilgojuvvui 25 jienain 11 jiena vuostá
- Evttohus 4 hilgojuvvui 23 jienain 13 jiena vuostá
- Evttohus 3 mearriduvvui 35 jienain 1 jiena vuostá
- Evttohus 2 mearriduvvui 35 jienain 1 jiena vuostá
- Evttohus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat

Eláhus- ja kulturlávdegotti ráva mearriduvvui 35 jienain 1 jiena vuostá

Beavdegirjelasáhusat

Ann-Elise Finbog, SáB, ovddidii čuovvovaš beavdegirjelasáhusa:

SáB/SfP čujuha čoahkkinjođihangotti meannudeami áššis 48/18, mas válljii duvdilit eret §24, Sámedikki čoahkkinortnegis, mas addo vejolašvuohta Sámedikki dievasčoahkkimii mearridit galgá go okta ášši ovddiduvvot meannudeapmái vai ii. Dán ii sáhte čoahkkinjođihangoddi dahkat. Dievasčoahkkimii galgá addot vejolašvuohta jienastit galgá go okta mearkkašupmi d.e.d. váldot mielde áššebáhpiriidda vai meannuduvvot áššemeannudeami oktavuodas. Čoahkkinjođihangoddi lea rihkkon Sámedikki čoahkkinortnega, gč. §24, go ii diktán dievasčoahkkima jienastit SáB mearkkašumi áššis 48/18, mas earret eará guollebiebmaneláhus ja hydrogenperoksiida geavaheami gielddus leat namuhuvvon. SáB ferte árvvoštallat galgá go dán ášši loktet Sámedikki dárkkistanlávdegoddi.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Sandra Márjá West, áššejođiheaddji	
2	Tor Mikkola	Ronny Wilhelmsen
		Sandra Márjá West
	Tor Mikkola	
3	Per Mathis Oskal	Sandra Márjá West
4	Sandra Andersen Eira	Tor Mikkola
		Arild Pettersen Inga
5	Arthur Johan Tørfoss	Synnøve Søndergaard
		Tor Mikkola
		Sandra Márjá West
	Arthur Johan Tørfoss	
6	Mathis Nilsen Eira	John Kappfjell
	Mathis Nilsen Eira	
7	Arild Pettersen Inga	Sandra Andersen Eira
8	Ann-Elise Finbog	Sandra Márjá West
		Tor H. Mikkola
		Arild Pettersen Inga
	Ann-Elise Finbog	
	Ronny Wilhelmsen, čoahkkinortnegii	
	Runar Myrnes Balto, čoahkkinortnegii	
	Runar Myrnes Balto, čoahkkinortnegii	
	Kjellrun Wilhelmsen, čoahkkinortnegii	
	Ronny Wilhelmsen, čoahkkinortnegii	
9	Silje Karine Muotka	Arild Pettersen Inga
	Silje Karine Muotka	
10	Runar Myrnes Balto	
11	Ronny Wilhelmsen	
12	Beaska Niilas	
13	Kåre Olli	
14	Anders Somby jr.	
15	Klemet Klemetsen	
16	Cecilie Hansen	

17	Tor H. Mikkola	
18	Sandra Márjá West	
19	Ann-Elise Finbog	
20	Sandra Márjá West, áššejođiheaddji	

DC - Mearrádus:

Sámediggi gávnnaha ahte sámi mearraguovlluid álbmot ja guolásteaddjit galget geavahit oamastuvvon vuoigatvuođa dološ áiggi rájes geavaheami ja virolašvuođa vuodul guolásteapmái ja mearrasámi guovlluid mariidna resurssaid geavaheapmái. Dát guoská maiddá mearraluossabivdui. Vuoigatvuohta iešguđet guolástemiide galgá leat nuvtá ja dakkár sturrodagas ahte dainna sáhtá birget, ja dakko bokte maiddá láchit ođđarekutteremii. Sámediggi bivdá ahte guolástusnjuolggadusat geahčaduvvojit dásseárvvu jurddašemiin nu ahte sihke almmáiolbmui ja nisssonolbmui geain leat fuolahusbarggut lea duohta vejolašvuohta doaimmat ámmátguolásteaddjin iežas fatnasiin, sihke gitta ja rabas joavkkus.

OASSI I

Sámediggi evttoha ahte dat guovllut gos registrerejuvvon guolásteddjiin leat vuollel 11 mehtera guhkkosaš fatnasat ja gos sii ássat dakkár guovlluin mat lea válddahuvvon Oassálastinlága paragrafas 21, ja dálá guolástushálldašemis namahuvvojit Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiid geográfalaš guovlun, oaniduvvon SED-guovlun, dás rájes galgá gohčoduvvot Sámi guolástanvuoigatvuođaguovlun oanádusain SGR-guovlu, čuovvovaš guovlluin:

Finnmárku: Olles

Romsa: Gálsa, Gáivuotna, Ráisa, Návuotna, Ivgu, Skiervá, Omasvuotna, Báhcavuotna, Ráisavuotna, Siellatgieldda, Rivttát, Loabát, Skániit ja oasit Romssa suohkanis.

Nordlánda: Áhkánjarga, Hábmmer, Divtasvuotna ja Evenášši.

OASSI II

Sámediggi bargá maid dan ala ahte ávkkástallan mariidna resurssaiguin ja daid viidáseappot ráhkadeapmi galgá gullat daidda guovlluide gos resurssat leat, ja doppe doibmet vuodđun oanehisgaskka fievrriduvvon biepmu buvttadeapmái.

Sámediggi bargá dan ala ahte buot ávkkástallan mariidna resurssaiguin vuodđuduvvo guhkes áiggi ja ceavzilis resursaávkástallamii davveguovlluin. Danne doarju Sámediggi dálá hálldašannjuolggadusaid ollislaš dorse-, sáide-, dikso- ja čáhpesbáldáeriid (TAC) mearrideamis davveguovlluin, mii sihkkarastá gođđomáddodagaid guhkesáigásaš ceavzilis hálldašemi. Dakkár hálldašepmi addá dássidis sálašlađđasa, gáddeindustriija ja márkana. Riddodorski hálldašemi oktavuodas Sámediggi doarju mearriduvvon veaddjahanplána 21 000 tonnasaš earrevárreimiin.

Šákšahálldašemi oktavuodas Barentsmearas bidjá Sámediggi vuodđun ahte šákša lea Barentsábi ja rittu iešguđet máddodagaid erenoamáš deatalaš biologalaš biepmu go dat lea okta deataleamos biebmogáldun ollu eará máddodagaide mat leat deatalaččat gánnáheapmái guolásteami ja ássamii mearrasámi guovlluin. Danne ii leat nu ahte Sámediggi vuolggasajis doarju šákšabivdu, muhto jus šákšabivdu rahppojuvvo, de gáibida Sámediggi ahte váldooassi bivdojuvvon earis galgá geavahuvvot borramuššan, ii ge jáffun dahje oljun.

Sámediggi doalaha iežas gáibádusa ahte ásahuvvo riddoguolástusearri Norgga giđđagođdisallida (dg. NVG-sild) várás, mii hálldašuvvo seamma láchkai go dorsebivdu riddoguolástusearri dál (gč. Oassálastinlága § 21).

Sámediggi doarju reahkabivdu merddiiguin go dat maiddá addá ođđa bivdin- ja dinenvejolašvuođaid báikkálaš vuotna- ja riddoguolásteddjiide.

Sámediggi doarju maiddáa evttohusa kártet deavutmáddodagaid ja -johtaleami Norgga rájá rájes gitta Guoládaga rádjai Ruošša bealde.

Sámediggi doarju evttohusa registreret dan smoltta/luosa mii bivdojuvvo siidosálašin pelágalaš guolásteamis (dm. šákša, sallit ja makrealla) davveguovlluin. Dm. rittus ja Norggamearas ja Barentsmearas.

Mearrasámi guovlluid guolásteddjiid guolástanvuoigatvuohta lea vuođđuvuvvon Oassálastinlága § 21 njeallját lađđasii, ja lea jurddašuvvon daidda guolásteddjiide geain lea vuollel 11 mehtera guhkkosaš mearkaregistrerejuvvon fanas ja geat ássat Sámedikki ealáhusovddideami doarjjaortnegiid geográfalaš doaimmaguovllus. Vuoigatvuohta gusto guolásteapmái sihke gitta ja rabas joavkkus.

Lasihan dihtii gánnáheami rabas joavkku guolásteamis várrejuvvui sierra earri (Riddoguolástusearri 3 000 tonna dorski) vai rabas joavkku guolásteaddjit galget sáhttit birget seamma bures iežaset vuoigatvuođain go gitta joavkku guolásteaddjit ge.

Go čađat bivdojuvvo menddo ollu rabas joavkku joavkoearis ja earit čađat uhccot (nu go dál), de boađusin lea earret eará ahte guolástan-/earrevuoigatvuođat (gč. Oassálastinlága § 21) uhccot dađistaga. Dat dagaha ahte sii geain lea guolástanvuoigatvuohta, eai sáhte birget iežaset vuoigatvuođain, juoga mii ii čuovo Oassálastinlága § 21, njeallját lađđasa, ovdabargguid oaiviliid. Danne áigu Sámediggi árjjalaččat eastadit ahte guolástanvuoigatvuohta gáržžiduvvo, nu mo dál orru geavvamin. Juksan dihtii dán mihtomeari áigu Sámediggi doalahit gáibádusas ahte guolástanvuoigatvuohta mii máinnašuvvo Oassálastinlága § 21 njeallját lađđasis, - ja mii ii leat ráddjejuvvon rabas dahje gitta jovkui – galgá leat seamma stuoris buohkaide geat ássat mearrasámi guovlluin. Vuoigatvuođain ii galgga sáhttit gávppašit (dm. nuvttá) ja galgá leat dakkár sturrodagas ahte sáhtta birget dainna.

Turistaguolásteapmi sáhtta muhtin áiggiid leat hui olu muhtin guovlluin ja muhtomin leat riiddut čuožžilan fidno- ja báikkálaš bivdiiguin. Dalle go dákkár hástalusat šaddet, de ferte turistabivdu, lagas ovtasbarggus fidnoguolásteddjiiguin, sáhttit organiseret nu ahte dáhpáhuvvá heivvolaš guovlluin. Dasa lassin fertejit ođđa turistaguolástanjuolggadusaide váldot mielde ahte fatnasat mat čađahit organisererejuvvon turistabivddu, bidjet fatnasii AIS, vai oazžut eanet dieđuid dán guolásteamis, ja maid sihkarvuođa dihte dáidda fatnasiidda.

Sámediggi oaivvilda ahte earit riddoguolásteddjiide fertejit lasihuvvot sihkarastin dihte orruma ja ealli ja ceavzilis servodagaid mearrasámi guovlluin. Dát lasáhus váldojuvvo feastonuhtiin mat eai mielddisbuvtte dákkár ássama. Dálá riddoguolástanfatnasat nagodit bivdit birra jagi, ja dan bokte sihkarastet orruma ja ceavzilis servodagaid.

Sámediggi háliida ahte galgá váldojuvvo atnui sierra bivdoearri fállábivdui sin várás geat ássat STN-guovllus. Fállábivdu lea leamaš deatalaš oassi rittu kultuvrras ollu sohka buolvvaid, muhto manjá stuorra kommersiealla bivddu guhkes áiggi, de vánui fális sakka ja fállábivdu rittus jávkai. Dál lea fálesnálli leamaš ceavzil guhkes áiggi almmá ahte árbevirolaš bivdu lea fas álggahuvvon mearrasámi guovlluin.

Dál lea áigi addit sierra bivdoeari árbevirolaš bivdui sihke smávit fállá ja vuotnabossu bivdui. Sámediggi áigu bargat dan ala ahte álggahuvvo bargu fas váldit atnui fállábivddu kulturguoddi ealáhussan otnáš STN-guovllus, sierra bivdoeriin. Sámediggi áigu maiddáa geahčadišgoahtit bivdovugiid movt čađahit humána bivddu unnit fatnasiiguin, ja movt sáhtta oazžut dohkkehuvvot bivdu ja biergu giehtadeapmi ja oalgebuktat.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.09.18 dii. 11.50

Ášši 049/18	Sámedikki dievasčoahkkinn	25.09.2018-28.09.2018
-------------	---------------------------	-----------------------

Ášši 007/18	Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegoddi	11.09.2018-13.09.2018
-------------	--	-----------------------

Sámi girjjálašvuoda gaskkusteapmi

	Áššenr. 18/2375
--	--------------------

Meannudeamit

Mildosat

Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi háliida buoret beaktilvuoda ruđaide mat leat sámi girjjálašvuoda buvttadeami ja gaskkusteami várás. Go leat eanet resurssat gaskkusteapmái, de mearkkaša dat ahte sáhttit eanet ulbmileappot bargat gelbbolašvuoda ja beroštumi buoridemiin sámi girjjálašvuhtii sámi guovlluin. Dasa lassin lea dárbu lasihit doarjaga sámi girjjálašvuoda buvttadeapmái oažžun dihtii sihke eanet ja buoret almmuhemiid.

Sámedikki njuolggodoarjja girjebussiide heaittihuvvo 01.01.2020 rájes. Dan sadjái ásahuvvojit gaskkustanvirggit main lea govda gelbbolašvuodha sámi giela, girjjálašvuoda ja gaskkusteami siskkobealde. Dát čađahuvvo dainna lágiin ahte Sámedikki bibliotekha oktavuhtii ásahuvvojit virggit julev- ja máttasámi guovllus. Dat dávista dasa mii čuožžu Stuorradiggedieđáhusas nr 23, 2008 – 2009 Bibliotekha: «Sametingets bibliotek har det overordnede ansvaret for å styrke og utvikle bibliotektilbudet til det samiske folket», (Sámedikki bibliotekhas lea bajimus ovddasvástádus bibliotekafálaldaga nannemis ja ovddideamis olles sámi álbmoga várás,) ja áigu váikkuhit dan ahte Sámedikki bibliotekha lea olles sámi guovllu bibliotekha.

Dasa lassin bajiduvvo doarjja sámi girjjálašvuoda buvttadeapmái ja jorgaleapmái buot sámegeielaide, ja sámi lágádusat ávžžuhuvvojit addit olámuddui eanet e-girjjiid.

Go galgá gozihit sámi girjjálašvuoda gaskkusteami ja fitnema, ja gozihit girjjálašvuoda buvttadeami, de fertejit ruđat biddjojuvvot doaibmabijuide dainna ulbmilin ahte nannet sámi girjjálašvuoda.

BFOL - Mearrádus:

Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegotti árvalus

Álggahus

Sámedikki Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegoddi lea meannudan 007/18 Sámi girjjálašvuoda gaskkusteapmi.

Mearkkašumit

Mearkkašupmi ovddiduvvon Bargidbellodaga (BB) Jørn Are Gaski bokte. Lávdegotti miellahtut Bargidbellodaga (BB) Marit Kirsten Anti Gaup, Sámeálbmot beollodaga Ann-Elise Finbog, ja Nordkalottfolket Kjellrun Wilhelmsen dorjot:

Mearkkašupmi 1

Sámi girjjálašvuoda gaskkusteapmi

Sámediggi lea hálddašan sámi girje- ja kulturbussiid 2002 rájes, ja dat leat leamaš deatalaš sámi kulturásahusat sámi servodagas.

Girje- ja kulturbussiin lea deatalaš rolla sámi girjjálašvuoda gaskkusteamis, seammás go eará bibliotekávdnasat buktojuvvojit olbmuid viidát. Girje- ja kulturbusset leat maiddá deatalaš deaivvadanbáikkid geavaheddjiide.

Girje- ja kulturbussedoaimmabijus lea eanaš oktavuodain rájá rastá ovtasbargu gielddaid, fylkkaid ja Ruota ja Suoma stáhtaid gaskka. Dát ovtasbargu dagaha dan ahte dat ruđat mat juolluduvvojit geavahuvvojit árijalaččat kulturásahussii.

Girje- ja kulturbusse bálvalusfálaldat doaimmá birra jagi sámi álbmoga várás Hedmárkku rájes davás guvlu, ja dán organiserema geažil galleda dat jeavddalaččat doaresbeale guovlluid.

Dát miellahtut oaidnet ahte Sámediggeráđi evttohus heaittihit girjebussiid lea guovddáštahttin doaimmabidju, man mii gal eat eisege doarjjo.

Mearkkašupmi ovddiduvvon Bargidbellodaga (BB) Jørn Are Gaski bokte. Lávdegotti miellahtut Bargidbellodaga (BB) Marit Kirsten Anti Gaup, Sámeálbmot beollodaga Ann-Elise Finbog, ja Nordkalottfolket Kjellrun Wilhelmsen dorjot:

Mearkkašupmi 2

Sámediggeráđi berre ásahtit gaskkustanvirggiid viiddis gelbbolašvuodain sámi giela, girjjálašvuoda ja gaskkusteamis siskkobealde. Dat dahkkojuvvo dan bokte ahte Sámedikki bibliotekka oktavuhtii ásavuvvojit virggit julev- ja máttasámi guovllus. Dát dávistivččii dainna mii čuožžu stuorradiggedieđáhusas nr 23, 2008-2009 Bibliotekka «Sametingets bibliotek har det overordnede ansvaret for å styrke og utvikle bibliotektilbudet til det samiske folket», og vil bidra til at Sametingets bibliotek blir et bibliotek for hele det samiske området.

Dasa lassin galggašii doarjaga lasihit sámi girjjálašvuoda buvttadeapmái ja jorgaleapmái buot sámi gielaide, ja ávžžuhit sámi lágádusaid almmuhit eanet e-girjjiid. Gozihan dihtii sámi girjjálašvuoda gaskkusteamis ja almmuheami ja girjjálašvuoda buvttadeami, ferte ángiruššat eanet dainna ulbmilin ahte nannet sámi girjjálašvuoda.

Mearkkašupmi ovddiduvvon Sámeálbmot beollodaga Ann-Elise Finbog bokte. Lávdegotti miellahtut Bargidbellodaga (BB) Marit Kirsten Anti Gaup ja Jørn Are Gaski, ja Nordkalottfolket Kjellrun Wilhelmsen dorjot:

Mearkkašupmi 3

Girjebusset lea deatalaš sámi ášahus ollu sámi guovlluin, erenoamážit doppe gos sámi giella ja kultuvra lea hástaluvvon. Girjebusset gaskkustit ja buktet sámi girjjálašvuoda álbmogii. Dat lea seamma deatalaš go ahte girjjálašvuoha buvttaduvvo. Danne ferte girjebussiid bisuhit.

Sámediggi lea birrasii áidna ášahus mii ruhtada girjjálašvuoda ja eará čálalaš ávdnasiid sámegillii. Danne lea deatalaš nannet dán ruhtadeami. Dat ferte dahkkojuvvot dan bokte ahte dasa biddjojuvvojit eanet ruđat, ja ahte Sámediggi vuoruhemiinis várre doarvái ruđa dán buvttadeapmái. Stáhta lea čavgen bušehtaid ja Sámedikkis leat váttisvuoda deatalaš gielladoaibmabijuid ruhtademiin. Danne lea váttis go guokte deatalaš gielalaš doaibmabiju biddjojuvvojit vuostálaga. Danne ferte Sámediggi veahkehit gielddaid ja fylkkagielddaid ruhtademiin. Gielddat ja fylkkagielddat eai gierdda šat dan ahte Sámedikki oassi sihkkujuvvo.

Gaskaboddosaš čoavddusin evttohit dát miellahtut ahte dassáži go leat doarvái ruđat buoridit girjebuvttadeami ruhtadeami ja bisuhit girjebussefálaldaga, sáhttet gielddat ja fylkkagielddat mat dál ožžot doarjaga gielladoaibmabijuide, geavahit oasi dán doarjagis maiddái girjebussefálaldaga ruhtadeapmái.

Girjebussefálaldaga ferte ovddidit viidáseappot ja dat ferte šaddat nannoseappo kulturaktevran go maid odne lea.

Evttohusat

Evttohus ovddiduvvon Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Niko Valkeapää bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Ann Karin Kvernmo, Pjera Heaika Muotka, Vendla Katrin Nielsen, Nils Mikkelsen Utsi ja Gunn Anita Jacobsen, Norgga Sámiid Riikkasearvvi / Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) Márjá-Liissá Partapuoli, Guovddášbellodaga Elisabeth Erke, Bargiidbellodaga (BB) Jørn Are Gaski ja Marit Kirsten Anti Gaup, Sámeálbmotbellodaga Ann-Elise Finbog ja Nordkalottfolket Kjellrun Wilhelmsen dorjot:

Evttohus 1

Vuosttaš teakstaosi mañimuš cealkka rievdaduvvo leat ná:

Dasa lassin lea dárbu lasihit doarjaga sámi girjjálašvuoda buvttadeapmái oažžun dihtii eanet almmuhemiid.

Evttohus ovddiduvvon Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Niko Valkeapää bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Ann Karin Kvernmo, Pjera Heaika Muotka, Vendla Katrin Nielsen, Nils Mikkelsen Utsi ja Gunn Anita Jacobsen, Norgga Sámiid Riikkasearvvi / Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) Márjá-Liissá Partapuoli, Guovddášbellodaga Elisabeth Erke dorjot:

Evttohus 2

Nubbi teakstaossi, ođđa njealját cealkka:

Kánturstruktuvra mii lea ášahuvvon Sámedikki várás ii galgga stivret gosa virggit fysalaččat biddjojuvvojit.

Nu ahte ođđa nubbi teakstaossi šaddá ná:

Njuolggodoarjja Sámedikkis girjebussiide heaittihuvvo 1.1.2020 rájes. Dan sadjái ášahuvvojit gaskkustanvirggit main lea viiddis gelbbolašvuoha sámi giella, girjjálašvuoda ja gaskkusteami siskkobealde. Dát dahkkojuvvo dan bokte ahte Sámedikki bibliotehka oktavuhtii ášahuvvojit virggit julev- ja máttasámi guvlu. Kánturstruktuvra mii lea ášahuvvon Sámedikki várás ii galgga stivret gosa dát virggit fysalaččat biddjojuvvojit. Dát dávista dasa mii čuožžu stuorradiggedieđáhusas nr. 23, 2008-2009 Bibliotekas: «Sametingets bibliotek har det overordnede ansvaret for å styrke og utvikle bibliotektilbudet til det samiske folket», og vil bidra til at Sametingets bibliotek blir et bibliotek for hele det samiske området.

goalmmát teakstaoassi:

"... e-gijjit, jietnagirjijt ja eará digitála girjjálašvuolta" lasihuvvojit.

Goalmmát teakstaoassi šaddá dalle ná:

Dasa lassin lasihuvvo doarjja sámi girjjálašvuoda buvttadeapmái ja jorgaleapmái buot sámi gielaide, ja ávžžuhit sámi lágádusaid almmuhit e-girjjiid, jietnagirjjiid ja eará digitála girjjálašvuoda.

Evttohus ovddiduvvon Bargidbellodaga (BB) Jørn Are Gaski bokte. Lávdegotti miellahtut Bargidbellodaga (BB) Marit Kirsten Anti Gaup, Sámeálbmot beollodaga Ann-Elise Finbog, ja Nordkalottfolket Kjellrun Wilhelmsen dorjot:

Evttohus 3

Ođđa mañimuš cealkka, vuosttaš teakstaoasis:

Sámediggeráđdi evaluere girjebussiid ortnega ovdal go loahpalaš mearrádus dahkkojuvvo.

Sámediggeráđi árvalusas sihkkovuvvojit teakstaoasit 2, 3 ja 4.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat: Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkin - 049/18

Doarjja lávdegotti mearkkašupmái

Olgeš, áirras Nils Ante Oskal Eira doarju lávdegotti mearkkašupmi 1.

Mearkkašupmi 4 - NSR , áirras Márjá-Liissá Partapuoli ja Johttisápmelaččaid listu

Eará doarjjamálle

Sámediggi fuomášahtá ahte girjebussaid ovdasvástideaddjit leat čájehan dáhttu, earret eará gulahallancealkámušaid bokte, viidáset doaimmahit girjebussaid eará doarjjamálliid bokte. Sámediggi bivdá sámedikkeráđii šiehtadallat jus dálá girjebussaid ovddasvástideaddjiiguin lea dáhttu gávdat beaktilis doaimmahan- ja doarjjamálle báikkálaččat dahje regiunálalaččat. Sámediggi bidjá eaktun šiehtadallamii ahte eat sáhte guoddit boahteáigge ođasmahttingoluid busaide, ja ahte doaimmahandoarjja juolludeapmi juohke bussii ii galgga leat eanet go 500 000 kr.

Evttohus 4 - Áirras Arthur Tørfoss, Ovddádusbellodat

Sámi girjjálašvuoda gaskkusteapmi

Njuolggadoarjja Sámedikkis girjebussiide heaittihuvvo 1.1.2020 rájes. Dan sadjái nannejuvvojit skuvlagirjerádjosat. Girjerádju lea deatalaš máhttogáldu. Min máhttoservodagas lea dieđuid oažžun vealtameahtun deatalaš. Dálá servodagas goas Interneahtta lea šaddamin diehtogáldun, lea deatalaš ahte girjerádjosiin lea vejolašvuolta dahkat nuppástusaid.

Sámediggái lea deatalaš ahte girjerádjobálvalusat leat nuvttá. Buohkain galgá leat vejolašvuolta geavahit girjerádjosiid bálvalusaid. Skuvlagirjerádjosat leat deatalaš máhttoarenat, danne oaiivvilda Sámediggi ahte buorre skuvlagirjerádju lea deatalaš faktuvra juksat ohppiid oahppomihtu. Sámediggi oaiivvilda ahte girjerádjosiid guovddáš doaimma ferte nannet, muhto doaimmaid main lea čielga guoimmuhanfálaldat mii gilvala priváhta ealáhusaiguin, sáhtá áinnas geahpedit.

Evttohus 5 - Árras Ronny Wilhelmsen, Bargiidbellodat

Sámediggi manjida ášši ja bivdá Sámediggeráđi lágidit gulahallama suohkaniiguin, fylkkaiguin ja stáhtain čielggadit vejolašvuođa báikkálaš dahje regionála šiehtadusaid movt ruhtadit kultur- ja girjebussiid.

Sámediggi vuordá ahte Sámediggeráđi veardida gulahallama guoskevaš suohkaniiguin, fylkkaiguin ja stáhtain ja máhccá áššiin ruovttoluotta Sámedikki divasčoahkkimii gos sámi kultur- ja girjebussiid boahteáigi mearriduvvo.

Evttohus 6 - Árras Ann-Elise Finbog, Sámeálbmot bellodat

Evttohus manjdit ášši

Sámi girjjálašvuođa buvttadeapmi ja gaskkusteapmi lea deatalaš sámi kultuvrra ja giela seailluheamis ja ovddideamis. Dan ruhtadeapmi lea álo leamaš hástalussan sámi servodahkii. Manjmuš guhtta jagi lea dat leamaš earenoamáš váttis danne go stáhta lea geahpedan juolludemiid Sámediggái. Danne ii leat kulturbušeahtta Sámediggái addán vejolašvuođa lasihit sámi girjjálašvuođa buvttadeami.

Otne leat sámi lágádusain mánusat mat leat dohkkehuvvon ja gergosat buvttaduvvot ja almmuhuvvot, muhto váilevaš ruhtadeapmi heađušta almmuheami. Dat lea dohkketmeahtun, earenoamážit danne go áiddoalmmuhuvvon sámegeiel girjjit dárbbasuvvojit.

Dan dihte Sámediggi bággejuvvo vuoruhit kulturrudaid nu ahte váikkuhussan sáhtta leat ahte sámi girjebusset šaddet heaittihuvvot. Dan eat sáhte dohkkehít, earenoamážit dan deatalaš doaimma geažil mii girjebussiin lea kulturgaskkusteadjain ja reaidun sámi rájaid badjel ovttasbarggus.

Sámeálbmot Bellodat oaivvilda ahte Sámediggeráđi ferte gulahallat sámi girjebussiid eaiggádiiguin ja singuin ságaškuššat ruhtadeami ja girjebussefálaldaga. Dás ferte maid árvvoštallat leago vejolaš geavahit giellaruđaid maid Sámediggi juolluda gielddaide girjebussefálaldaga ruhtadeapmái, ref. min mearkašupmái dán ášši gieđahallamis Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegottis.

Sáb dáhttu maid Sámedikki manjdit mearrádusa kulturrudaid juogadeamis dassážiigo 2019 stáhtabušeahtta lea čielggas.

Dán dihte Sáb árvala ahte ášši 49/18 Sámi girjjálašvuođa gaskkusteapmi manjduvvo Sámedikki bušeahttačoahkkima rádjái manjelis dán jagi.

Evttohus 7 - Árras Kjellrun Wilhelmsen, Nordkalottfolket

Sámediggi háliida bidjat eanet fokusa sámi girjjálašvuođa buvttadeapmái ja gaskkusteapmái. Sámi girjjálašvuhtii gullet sihke sámegeielat girjjálašvuođat ja girjjálašvuohta mii lea čállon oktavuođas sámevuhtii, sorjjasmeahtun giellagullevašvuođas. Sámediggi hábme sierra strategijja dasa movt buoremusat sáhtta nagodit buvttadit eanemus lági mielde sámi girjjálašvuođa.

Doarjja ođđabuvttadeapmái sámi girjjálašvuođas ferte lasihuvvot, ja ferte lágádusaid bealis heivehuvvot buorebut ahte digitaliseret girjjiid nu ahte eambbogiidda šaddet dat olahannuđdui.

Girjebusset leat dehálaččat boaittobealbáikkiide, seammás lea buoridanmunni otná bussedoaimmaheamis. Sáhtta maid geahččalit gávdnat eará ruhtadanmodeallaid. Earenoamážit boaittobealbáikkiide ja giliskuvllaide, de lea dehálaš ahte gávdno ovttárvosaš fálaldat go buohtastahtta ohppiiguin stuorát skuvllain. lešguđet regiovnat muitalit ahte lea stuora beroštupmi girjebussiide, ja sin mielas leat girjebusset deháleamos gaskkustanaktevrrat sámi boaittobealbáikkiin. Girjebusset leat dehálaš doaibmabidjun go sámegeielagat galget geavahit sámegeiela, ja maiddá dasa ahte boktet beroštumi sámi gillii ja kultuvrii dárogielagiid gaskkas.

Buot sámi guovlluin leat seamma hástalusat áššiin nu go ahte olbmot fárrejit, skuvllaid heaittihit, ja buori johtti girje- ja kulturbussefálaldagain, sáhtta bisuhit buriid fálaldagaid ja hálu orrut dain guovlluin. Sámediggi deattuha dárbbu mii lea, viidásetfievrridit ja viidásetovddidit gaskkustandoaimmaheami mii čađahuvvo sámi girjebussiin.

Sámedikki njuolggodoarjja joatkašuvvá, muhto oassin viidáset ovddideami, de áigu Sámediggi gulahallat buohkaiguin geain lea dadjamuš girjebussiid ektui, dainna ulbmiliin ahte viidásetovddidit daid reaidun nannet ja seailluhit giliskuvllaid. Eanet digitaliserema bokte sáhttet girjebusset fállat vel buorebut heivehuvvon bálvalusaid guovlluin gos dat doibmet. Jus ráhkada girjebussiid nu ahte leat sihke girje- ja kulturbusset miehtá riikii, de nanne sámi kultuvrra sihke nuoraid ja vuorrasit olbmuid

gaskkas boaittoalbealáikiin, earenoamážit rašes guovlluin nu go lulli-, julev- ja márkosámi guovlluin.

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 27.09.18 dii. 11.50

Bealátvuodaárvoštallan

Čuovvovaš áirasa leat bivdán bealátvuodaárvoštallam ášši 049/18:

- Áirras Kåre Olli, bellodat sorjjasmeahtun áirras
- Áirras Lars Filip Paulsen, Olgeš
- Áirras Thomas Åhrén, NSR

Dievasčoahkkinjođihangottii árvalus:

- Áirras Kåre Olli, bellodat sorjjasmeahtun áirras - Bealálaš
- Áirras Lars Filip Paulsen, Olgeš - Bealálaš
- Áirras Thomas Åhrén, NSR - li bealálaš

Dievasčoahkkinjođihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Dat áirrasat geaidda dat guoská, eai lean mielde meannudeamen bealátvuodaášši.

Čuovvovaš várreláhttu válde saji dievasčoahkimii:

- Áirras Kåre Olli, ii oktage su saxis
- Várreláhttu Nils Ante Oskal Eira, áirras Lars Filip Paulsen sadjásaš

Jienasteapmi

Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

Marjdanevttohusat 5 ja 6 jienastuvvojedje dađistaga go dát ovddiduvvojedje.

39 áirasis ledje 37 čoahkis

- Evttohus 5 hilgojuvvui 24 jienain 13 jiena vuostá
- Evttohus 6 hilgojuvvui 24 jienain 13 jiena vuostá

39 áirasis ledje 36 čoahkis

- Evttohus 4 hilgojuvvui 35 jienain 1 jiena vuostá
- Evttohus 7 hilgojuvvui 23 jienain 13 jiena vuostá
- Evttohus 3 hilgojuvvui 24 jienain 12 jiena vuostá
- Evttohus 2 mearriduvvui 23 jienain 13 jiena vuostá
- Evttohus 1 mearriduvvui 31 jienain 5 jiena vuostá
- Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegotti ráva mearriduvvui 23 jienain 13 jiena vuostá

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Márjá-Liissá Partapuoli, áššejođiheaddji	
2	Ronny Wilhelmsen	Piera Heaika Muotka
	Ronny Wilhelmsen	
3	Ann-Elise Finbog	Piera Heaika Muotka
		Sandra Márjá West
		Runar Myrnes Balto
	Ann-Elise Finbog	
4	Henrik Olsen	Ann-Elise Finbog
		Kjellrun Wilhelmsen

		Ronny Wilhelmsen
	Henrik Olsen	
5	Runar Myrnes Balto	Nils Ante Oskal Eira
		Arild Pettersen Inga
		Ronny Wilhelmsen
	Runar Myrnes Balto	
6	Kjellrun Wilhelmsen	
7	Jovna Zakarias Dunfjell	
8	Arthur Johan Tørfoss	
9	Thomas Áhrén	
10	Nils Ante Oskal Eira	
11	Piera Heaika Muotka	
12	Anders Somby jr.	
13	Kjellrun Wilhelmsen	
14	Elisabeth Erke	
15	Isak Mathis O. Hætta	
16	Nils Ante Oskal Eira	
17	John Kappfjell	
18	Silje Karine Muotka	
19	Ronny Wilhelmsen	
20	Mikkel Eskil Mikkelsen	
21	Synnøve Søndergaard	
22	Márjá-Liissá Partapuoli	

DC - Mearrádus:

Sámediggi háliida buoret beaktilvuoda ruđaide mat leat sámi girjjálašvuoda buvttadeami ja gaskkusteami várás. Go leat eanet resurssat gaskkusteapmái, de mearkaša dat ahte sáhttit eanet ulbmileappot bargat gelbbolašvuoda ja beroštumi buoridemiin sámi girjjálašvuhtii sámi guovlluin. Dasa lassin lea dárbu lasihit doarjaga sámi girjjálašvuoda buvttadeapmái oažžun dihtii eanet almmuhemiid.

Sámedikki njuolggodoarjja girjebussiide heaittihuvvo 01.01.2020 rájes. Dan sadjái ásahuvvojit gaskkustanvirggit main lea govda gelbbolašvuodha sámi giela, girjjálašvuoda ja gaskkusteami siskkobealde. Dát čađahuvvo dainna lágiin ahte Sámedikki bibliotekha oktavuhtii ásahuvvojit virggit julev- ja máttasámi guovllus. Kánturstruktuvra mii lea ásahuvvon Sámedikki várás ii galgga stivret gosa virggit fysalaččat biddjojuvvojit. Dat dávista dasa mii čuožžu Stuorradiggedieđáhusas nr 23, 2008 – 2009 Bibliotekha: «Sametingets bibliotek har det overordnede ansvaret for å styrke og utvikle bibliotektilbudet til det samiske folket», (Sámedikki bibliotekhas lea bajimus ovddasvástádus bibliotekafálaldaga nannemis ja ovddideamis olles sámi álbmoga várás,) ja áigu váikkuhit dan ahte Sámedikki bibliotekha lea olles sámi guovllu bibliotekha.

Dasa lassin lasihuvvo doarjja sámi girjjálašvuoda buvttadeapmái ja jorgaleapmái buot sámi gielaide, ja ávžžuhit sámi lágádusaid almmuhit e-girjjiid, jietnagirjjiid ja eará digitála girjjálašvuoda.

Go galgá gozihit sámi girjjálašvuoda gaskkusteami ja fitnema, ja gozihit girjjálašvuoda buvttadeami, de fertejit ruđat biddjojuvvot doaibmabijuide dainna ulbmilin ahte nannet sámi girjjálašvuoda.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 27.09.18 dii. 16.30

Ášši 050/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018
Ášši 009/18	Plána ja finansalávdegoddi	11.09.2018-14.09.2018

Orienteren gávppot ovttasbargošiehtadusaid birra

	Áššennr. 18/792
--	--------------------

Meannudeamit

Mildosat

Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi oaidná ahte lea ávki go Sámediggi gulahallama ja ovttasbarggu bokte gávpotgielddaiguin lea mielde lámčimin sámi dearvvašvuoda- ja bajásšaddanfálaldaga, sámi ealáhus- ja servodateallima, ja sihkkarastimin sámi giela ja kulturovdáneami.

Sámedikkis lea mihttomearrin dahkat ovttasbargošiehtadusaid ođđa gávpotgielddaiguin. Sámediggi galgá árrjalaččat bargat oaččun dihtii sadjái ovttasbargošiehtadusaid eará relevánta gávpotgielddaiguin.

Sámediggi oaidná deatalažžan ahte sámi áššiid vuoruheapmi ja ovddideapmi ii guđđojuvvo ovttaskas olbmuid duohkai, muhto institušuvdnan dahkkojuvvo. Gávpotšiehtadusat váikkuhit dan.

Sámediggi oaidná ahte báikkálaš ja regionála doarjjaortnegat čujuhettiin gávpotšiehtadusaide movttiidahttet ovttasbargui ja ođđa šiehtadusaid ásaheami.

Sámediggi vuoruha álbmotčoahkkimiid ovttasbarggu oktavuodas gávpotgielddaiguin, ja dieinna lágiin sihkkarastá báikkálaš fakki ja máhtu áigeuovdilis hástalusaid birra. Sámediggi áigu ain vuoruhit dan bargovuogi ahte deaivvadit olbmuiquin sin guovlluin.

Muđui váldá Sámediggi ráđi čilgehusa ovttasbargošiehtadusaid birra gávpogiiguin diehttevassii.

Plána ja finanslávdegoddi - 009/18

PFL - Mearrádus:

Álgu:

Sámedikki plána- ja finanslávdegoddi leat meannudan ášši 50/18 - Orienteren gávpot ovttasbargošiehtadusaid birra.

Mearkkašupmi:

Karen Anette Anti, NSR, ovddidii mearkkašumi:

Lávdegotti eanetlohku NSRa láhtut Runar Myrnes Balto, Aili Guttorm, Tor Gunnar Nystad, Karen Anette Anti, Thomas Åhren og Klemet Erland Hætta, Guovddašbellodaga Cecilie Hansen, Bargiidbellodaga sámediggejoavku Ronny Wilhelmsen, Tom Sottinen, Sylvi Pedersen Vatne ja Olgeža Nils Ante Oskal Eira, dorjot mearkkašumi:

Lávdegotti mielas leat ollu buorit bealit das go mis leat ovttasbargošiehtadusat gávpotgielddaiguin, dát mielddisbuktá ahte hástalusat sámedipolitiikalaš áššiin eai duvdojuvvo ovttaskas olbmuid nala, muhto daidda šaddá institušuvnnalaš rámma. Dasa lassin ahte šiehtadusat váikkuhit dasa ahte sápmelaččat dain gávpogiin ožžot buoret bálvalusfálaldagaid, de lea dain maid stuora symbolalaš mearkkašupmi sápmelaččaide dain gávpogiin, danin go dat lea njuolgo dohkkeheapmi sin leahkimis.

Lávdegoddi cealká ahte ovttasbargošiehtadus gaskal Sámedikki ja gávpotgielddaid ii ábut šaddat molssaeaktun dasa ahte gielddat šaddet mielde sámegiela hálddašanguvlui, muhto váikkuhangaskaoapmin guovlluide gos bajit mihtomearri lea ahte gielddat áiggi mielde sajáiduvvet sámegiela hálddašanguvlui.

Vejolaš geatnegasvuođat sámi giella- ja kulturvuođot bálvalusain mat bohtet ovdan ovttasbargošiehtadusain, galget čalmmustahttojuvvot gielddaid plánemiin. Seammás ferte ásahtit vugiid movt raportere ulbmilolahemiid, go ain ođasta gustovaš šiehtadusaid. Dan sáhtta dahkat ovdamearkka dihte jus gielddat raporterejit iežaset jahkedieđáhusain.

Lávdegoddi oaivvilda ahte leat eanet gielddat maiguin lea lunddolaš dahkat ovttasbargošiehtadusa Sámedikkiin. Mánja gávpoga sámi guovlluin bohtet NÁČ Váibmogiela mielde klassifiserejuvvot gávpotgielddan main lea earenoamáš ovddasvástádus sámi álbmogii. Lávdegotti mielas galggaše gávpotgielddat sámi guovlluin dál juo bargat dan guvlui ahte addit sámi ássiide daid sámegielat fálaldagaid maidda sis lea riekti, nu go ásahtit sámi mánáidgárddiid, fállat buriid sámegieloahpahasaid, ovtadássásaš dearvvašvuođabálvalusaid, ásahtit sámi deaivvadanbáikkiid, ásahtit giellaguovddáziid ja šiltet sámegillii.

Evttohus:

Evttohus 1

Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket, ovddidii evttohusa:

Evttohusa dorjot Nordkalottfolket Toril Bakken Kåven, Bargiidbellodaga sámediggejoavku Ronny Wilhelmsen, Tom Sottinen, Sylvi Pedersen Vatne ja Olgeža Nils Ante Oskal Eira.

Sámediggi váldá diehtun ášši gávpotgielddalaš ovttasbargošiehtadusaid birra.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat:

Muđui doarju Sámediggi Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkin - 050/18

Mearkkašupmi 2 - Guovddašbellodat, áirras Cecilie Hansen, Johttisápmelaččaid listu ja NSR/NSR-Sáb

Diehtun gávpotgielddalaš ovttasbargošiehtadusaid birra

Sámedikki dievasčoahkkin lea hui ilus go eanet fylkkat ja gávpopat háliidit hábmet ovttasbargošiehtadusa Sámedikkiin.

Sámediggi háliida viidásetovddidit dáid šiehtadusaid movttiidahttima bokte ovttasbargoguimmiid, ahte sii dagaše dáhpin šiltet sámegillii buot ođđa almmolaš visttiid.

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 27.09.18 dii. 17.00

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 34 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 hilgojuvvui 29 jienain 5 jiena vuostá
- Plána- ja finánsalávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
--	-------------	-----------

1	Ronny Wilhelmsen, áššejođiheaddji	
2	Silje Karine Muotka	Ann-Elise Finbog
		Ronny Wilhelmsen
	Silje Karine Muotka	
3	Kjetil Romsdal	
4	Karen Anette Anti	
5	Jørn Are Gaski	
6	Cecilie Hansen	
7	Runar Myrnes Balto	
8	Tor Gunnar Nystad	Ann-Elise Finbog
		Jørn Are Gaski
		John Kappfjell
	Tor Gunnar Nystad	
9	Nora Marie Bransfjell	
10	Niko Valkeapää	
11	Klemet Klemetsen	Tor Gunnar Nystad
		Márjá-Liissá Partapuoli
12	Maren Benedicte Storslett	
13	Lars Filip Paulsen	
14	Ronny Wilhelmsen	

DC - Mearrádus:

Sámediggi oaidná ahte lea ávki go Sámediggi gulahallama ja ovtasbarggu bokte gávpotgielddaiguin lea mielde láhčimin sámi dearvvašvuođa- ja bajásšaddanfálaldaga, sámi ealáhus- ja servodateallima, ja sihkkarastimin sámi giela ja kulturovdáneami.

Sámedikkis lea mihttomearrin dahkat ovtasbargošiehtadusaid ođđa gávpotgielddaiguin. Sámediggi galgá árijalaččat bargat oaččun dihtii sadjái ovtasbargošiehtadusaid eará relevánta gávpotgielddaiguin.

Sámediggi oaidná deaŋalažžan ahte sámi áššiid vuoruheapmi ja ovddideapmi ii guđđojuvvo ovtaskas olbmuid duohkai, muhto institušuvdnan dahkkojuvvo. Gávpotšiehtadusat váikkuhit dan.

Sámediggi oaidná ahte báikkálaš ja regionála doarjjaortnegat čujuhettiin gávpotsiehtadusaide movttiidahttet ovtasbargui ja ođđa šiehtadusaid ásaheami.

Sámediggi vuoruha álbmotčoahkkimiid ovtasbarggu oktavuodas gávpotgielddaiguin, ja dieinna lágiin sihkkarastá báikkálaš fakki ja máhtu áigequovdilis hástalusaid birra. Sámediggi áigu ain vuoruhit dan bargovuogi ahte deaivvadit olbmuiquin sin guovlluin.

Muđui váldá Sámediggi ráđi čilgehusa ovtasbargošiehtadusaid birra gávpogiiguin diehttevassii.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 27.09.18 dii. 18.00

Ášši 051/18	Sámedikki dievasčoahkkinn	25.09.2018-28.09.2018
-------------	---------------------------	-----------------------

Ášši 010/18	Plána ja finansalávdegoddi	11.09.2018-14.09.2018
-------------	----------------------------	-----------------------

Orienteren regiovnalaš ovttasbargošiehtadusaid birra

	Áššenr. 18/3063
--	--------------------

Meannudeamit

Mildosat

Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Sámediggi oaidná ahte ovttasbargošiehtadusat leat deatalaš gaskaoamit sámi servodateallima, kultuvrra, árbevieruid ja ealáhusaid ovddideapmái. Sámediggi oaivvilda ahte ovttasbargošiehtadusaid lea deatalaš vuoruhit ovddasguvlui, ja ferte geahčaduvvot fárrolaga čielgaseappo ovddasvástádusjuoguin Sámedikki ja fylkkaid gaskka sierra ulbmiliid ruhtadeami ektui.

Sámediggi dohkkeha šiehtaduvvon ja vuolláičállojuvvon ovttasbargošiehtadusa Finnmárkku fylkkagieldda ja Sámedikki gaskka.

Sámediggi dohkkeha šiehtaduvvon ovttasbargošiehtadusa Norlándda fylkkasuohkana ja Sámedikki gaskka. Sámedikki presideanta fápmuduvvo vuolláičállit šiehtadusa.

Plána ja finansalávdegoddi - 010/18

PFL - Mearrádus:

Álgu:

Sámedikki plána- ja finansalávdegoddi leat meannudan ášši 51/18 - Orienteren regiovnalaš ovttasbargošiehtadusaid birra.

Mearkkašumi:

Mearkkašupmi 1

Thomas Åhren, NSR, ovddidii mearkkašumi:

Lávdegotti eanetlohku NSRa láhtut Runar Myrnes Balto, Aili Guttorm, Tor Gunnar Nystad, Karen Anette Anti, Thomas Åhren ja Klemet Erland Hætta, Guovddašbellodaga Cecilie Hansen, dorjot mearkkašumi:

Regionála ovttasbargošiehtadusaid čuovvoleapmi

Lávdegotti mielas lea dehálaš láchit vejolašvuođaid bistevas ovttasbargui gaskal fylkkagielddaid ja Sámedikki, vuhtiiváldin dihte ovttas sámi beroštumiid. Jus galgat olahit oktasaš mihttomeriid, de lea sihke buorre plánen ja čuovvoleapmi dehálaš oasit barggus.

Regionála ovttasbargošiehtadusaid geavaheapmi ovttaskas fylkkagielddain, bohtá mielddisbuktit ahte fylkkarájit mannet sámi guovlluid čađa. Ovdamearkan dákkár guovlluin leat lullisámi guovllut rádjeguovllus Nordlándda ja Romssa gaskka. Danin lea dehálaš ahte biddjo earenoamáš fuomášupmi dákkár guovlluide sihke plánema oktavuodas ja regionála ovttasbargošiehtadusaid čuovvoleamis gaskkal fylkkagielddaid ja Sámedikki.

Fylkkagielddat ruhtadit dávjá prošeavttaid main báikkálaš aktevrrat merkejit báikenamaid, ovdamearkka dihte go merkejit ja šiltejit meahcebálgáid. Dákkár prošeavttaid leat dávjá báikkálaš organisašuvnnat ja searvvit mat čađahit, eaktodáhtolaš bargun. Dávjá eai dieđe dát aktevrrat ahte guovlluin maid sii merkejit, gávdnojit sámi báikenamat, dahje sii eai oba jurddaš ge dan. Sámedikki mielas galggaše fylkkagielddat ovttasbargošiehtadusaid bokte geatnegahttojuvvot mitalit prošeaktaeaiiggádiidda dán ášši, ja ahte biddjo gáibádussan ahte geavahit sámi báikenamaid go ruhtadit dákkár prošeavttaid.

Mearkkašupmi 2

Ronny Wilhelmsen, BB ovddidii mearkkašumi:

Lávdegotte unnitlohku BB Ronny Wilhelmsen, Tom Sottinen ja Sylvi Pedersen Vatne dorjot mearkkašumi.

Diehtujuohkin regionála ovttasbargošiehtadusaid birra

Ovttasbargošiehtadusain fylkkagielddaiguin lea alla árvu Sámedikkis. Juohke guovllus ja fylkkas leat iešvuođat ja iežaset hástalusat mat leat earáláganat go duoin earáin. Danin lea dehálaš ahte dát šiehtadusat meannuduvvojit sierra dievasčoahkkimis, nu ahte Sámediggeáirasat sáhttet ovdanbuktit iežaset jurdagiid daid birra, dan sisdoalu birra ja maid addit iežaset doarjaga daidda. Šiehtadusaide.

Evttohus

Evttohus 1

Toril Bakken Kåven. Nordkalottfolket, ovddidii evttohusa:

Evttohusa dorjot Nordkalottfolket Toril Bakken Kåven, Bargiidbellodaga sámediggejoavku Ronny Wilhelmsen, Tom Sottinen, Sylvi Pedersen Vatne ja Olgeža Nils Ante Oskal Eira.

Sámediggi váldá diehtun ášši regionála ovttasbargošiehtadusaid birra.

Lávdegotti ráva:

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat:

Muđui doarju Sámediggi Sámediggeráđi mearrádusárvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkin - 051/18

Doarjja lávdegotti mearkkašumiide

Nordkalottfolket, áirras Kjetil Romsdal doarju lávdegotti mearkkašumi 2.

Johttisápmelaččaid listu, áirras Anders Somby jr. doarju lávdegotti mearkkašumi 1.

Mearkkašupmi 3 - Guovddašbellodat, áirras Cecilie Hansen ja Johttisápmelaččaid listu, áirras Anders Somby jr.

Sámedikki dievasčoahkkin lea hui ilus go eanet fylkkat ja gáv pogat háliidit hábmet ovttasbargošiehtadusa Sámedikkiin.

Sámediggi háliida viidásetovddidit dáid šiehtadusaid movttiidahttima bokte ovttasbargoguimmiid, ahte sii dagaše dáhpin šiltet sámegillii buot ođđa almmolaš visttiid.

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 27.09.18 dii. 18.00

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 35 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 1 hilgojuvvui 23 jienain 12 jiena vuostá
- Plána- ja finánsalávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihka
1	Cecilie Hansen, áššejođiheaddji	
2	Lars Filip Paulsen	
3	Ronny Wilhelmsen	Piera Heaika Muotka
	Ronny Wilhelmsen	
4	Kjetil Romsdal	
5	Silje Karine Muotka	Synnøve Søndergaard
	Silje Karine Muotka	
6	Thomas Åhrén	
7	Cecilie Hansen	
8	Anders Somby jr.	
9	Tor Gunnar Nystad	
10	Cecilie Hansen	

DC - Mearrádus:

Sámediggi oaidná ahte ovttasbargošiehtadusat leat deatalaš gaskaoamit sámi servodateallima, kultuvrra, árbevieruid ja ealáhusaid ovddideapmái. Sámediggi oaivvilda ahte ovttasbargošiehtadusaid lea deatalaš vuoruhit ovddasguvlui, ja ferte geahčaduvvot fárrolaga čielgaseappo ovddasvástádusjuoguin Sámedikki ja fylkkaid gaskka sierra ulbmiliid ruhtadeami ektui.

Sámediggi dohkkeha šiehtaduvvon ja vuolláičállojuvvon ovttasbargošiehtadusa Finnmárkku fylkkagieldda ja Sámedikki gaskka.

Sámediggi dohkkeha šiehtaduvvon ovttasbargošiehtadusa Norlándda fylkkasuohkana ja Sámedikki gaskka. Sámedikki presideanta fápmuduvvo vuolláičállit šiehtadusa.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 27.09.18 dii. 18.30

Ášši 037/18	Sámedikki dievasčoahkkin	12.06.2018-15.06.2018
Ášši 005/18	Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	29.05.2018-31.05.2018
Ášši 007/18	Ealáhus- ja kulturlávdegoddi	11.09.2018-13.09.2018
Ášši 052/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018

Finnmárkkuopmodat – Ovttasstivren

Meannudeamit

Mildosat

Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Finnmárkkuopmodat (FeFo) lea hui deatalaš sámi ásašus luondduresurssaid sihkkarastis vuodđun sámi kultuvrii, boazodollui, meahccedollui, ealáhusbargui ja servodateallimii. Dát leat maiddái almmolaš sámi servodatberoštumit maid ferte hálddašit buoremus vejolaš vuogi mielde ja dávistettiin Sámedikki oidnui. Sámedikki parlamentáralaš stivrenhápmi berre leat vuodđun dalle go lahtut ja várrelahtut välljejuvvojit FeFo:i.

Jos sámi servodatberoštumiid hálddašeapmi FeFos ja politihkalaš ja fágalaš čuovvuleapmi Sámedikkis FeFo guovdu galgá dáhpáhuvvat einnostahti vugiin, de gávnnaša Sámediggi ahte lea dárbu ásašit muhtun rámmaid ovttasstivrema várás. Sámediggi mearrida čuovvovaš bagadusa ovttasstivremii Sámedikki välljen lahtuid FeFo stivrras, FeFo ja fylkkagieldda gaska FeFo birra:

1. Sámedikki välljen lahtut ja persovnnalaš várrelahtut FeFo stivrras ovddastit doppe Sámedikki ja geahččalit galgá ahte sihkkarastojuvvo čoahkis gelbbolašvuohta, vásihusat ja kapasitehta čuovvovaš surggiin:
 - a. Sámi giella- ja kulturmáhttu.
 - b. Servodatmáhttu ja politihkalaš bargu
 - c. Doaibmastivren
 - d. Juridihkalaš gelbbolašvuohta
 - a. Sámi giella- ja kulturmáhttu.
 - b. Servodatmáhttu ja politihkalaš bargu
 - c. Doaibmastivren
 - d. Juridihkalaš gelbbolašvuohta
-
1. Sámedikki vuosttaš gorrelohkoválljen stivralahttu FeFoi lea Sámedikki evttohas FeFo jođihandoibmii.
 2. Sámediggeráđđi galgá juohke válgaáigodaga álggus gohččut Sámedikki nammadan stivralahtuid ja várrelahtuid FeFos, FeFo bearráigeahččanlávdegotti lahtu ja várrelahtu ja Sámedikki joavkojođiheddiid seminárii FeFo rolla, doaimmaid ja ovddasvástádusa birra.

3. Sámedikki dievasčoahkkin galgá juohke válgaáigodaga álggus oažžut ášši Sámediggerádis mas evttohuvvojit vuoruheamit ja áddejumit juksan dihtii finnmárkkulága ulbmila.
4. Sámediggeráđđi galgá oktii jagis njealji dieđáhusas dievasčoahkkimii bidjat FeFo ja FeFo bearráigeahččanlávdegotti jahkedieđáhusa mielde. Sámediggeráđđi galgá dás čállit oanehaš čoahkkáigeasu FeFo doaimma birra Sámedikki mearridan FeFo stivrendokumeantta ektui.
5. Sámediggeráđđi galgá gohččut Sámedikki nammadan FeFo stivralahtuid ja listtaid/bellodagaid parlamentáralaš jođiheddjiid main lea lahttu FeFo stivrras gulahallančoahkkimii. Čoahkkimat galget leat diehtujuhkima ja máhttojuhkima arenat. Gulahallančoahkkimat sáhttet maiddá leat arenan gos guorahallat bajimus prinsihpalaš áššečuolmmaid Sámedikki mearrádusa čuovvuleapmái. Prinsihpalaš áššečuolmmaid sáhtta guorahallat konkrehta áššiin. Jos čuožžila dárbu spiehkastit das ahte vuosttaš välljejuvnon stivralahtu lea jođiheddji evttohas FeFo stivrii (gč. čuoggá 2), de galgá dan birra dieđihuvvot ja guorahallojuvnot stivren gulahallančoahkkimis.
6. Jahkásaš gulahallančoahkkin fylkkagiieldain ja FeFoin nannejuvvo ja viidásetovddiduvvo, ja sihkarastojuvvo ahte bargu finnmárkkulága ollašuttimiin dápáhuvvá čorgadit ja ovttasdoaimbi vuogi mielde.
7. Go Sámediggi, FeFo dahje fylkkagielda váldet álgaga doallat čoahkkima politihkalaš-/stivradásis ja/dahje hálldahusa dásis guorahallan dihtii konkrehta ja gáibideaddji áššiid, de vuordá Sámediggi ahte buot bealit dan duohtavuodas dahket.
8. Sámediggeráđđi galgá láchit diehtujuhkima ja gulahallama fylkkagiieldain Sámedikki ášši ráhkadeamis vuoruhemiid ja áddejumiid birra juksan dihtii finnmárkkulága ulbmila, ja vejolaš eará áššiid ráhkadeamis maid lea dárbu ovtastahttit, ja vuordá ahte fylkkagielda láchá dili seamma lági mielde go ieš ráhkada vásttolaš politihkalaš dokumeantaid dahje áššiid.

Sámediggi bivdá ráđđehusa ovttas Sámedikkiin ja fylkkagiieldain árvoštallat leago dárbu justeret finnmárkkulága mearrádusaid stivralahtuid ja várrelahtuid nammadeamis FeFoi.

Sámediggi bivdá Sámediggeráđi evalueret ja árvoštallat njuolggadusaid reviderema rievdan meahccegeavahusa ektui finnmárkkulága mielde.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi - 005/18

EKL - Mearrádus:
Álggahus

Sámedikki ealáhus- ja kulturlávdegoddi lea meannudan ášši 37/18 Finnmárkkuoopmodat -

Ovttasstivren.

Evttohusat

Norgga Sámiid Riikasearvi/Sámeálbmotbellodaga lahttu, Jovna Vars Smuk, ovddidii evttohusa áššis.

Norgga Sámiid Riikkasearvi lahtut, Sandra Andersen Eira ja Vidar Andersen, Bargiidbellodaga lahtut, Arild Pettersen Inga, Per Mathis Oskal ja John Kappfjell, Guovddášbellodaga lahttu, Hans Ole Eira, Árjja lahttu, Inger Eline Eriksen Fjellgren, Nordkalottfolket Lahttu, Tor H.Mikkola, Johtisápmelaččaid listu lahttu, Anders Somby jr. ja Ovddádušbellodaga lahttu, Arthus Tørfoss, dorjo evttohusa.

Evttohus 1

Maŋidit árvalusa buktima

Áššis 37/18 Finnmárkkuopmodat – ovttas stivren ovddida lávdegotti jođiheaddji čálalaš ohcama dievasčoahkkinjođihangodái dakka viđe, ahte maŋidit lávdegottis meannudeami čoahkkinortnega mielde, bargu fágálávdegottiin 01.06.2017 čuoggá 1, bokstáva j) mielde.

Ohcan hábmejuvvo ná: Ealáhus- ja kulturlávdegoddi bivdá maŋidit áigemeari árvalusa addimis áššis 37/18 Finnmárkkuopmodat – ovttas stivren boahte dievasčoahkkimii.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi oaidná ahte dát lea deatalaš ášši mas Sámedikki loahpalaš mearráduš galgá váikkuhit oktavuodá nannema Sámedikki, fylkka ja FeFo stivrra gaskka. Dán oktavuodas lea lávdegotti árvoštallama mielde vejolaš juksat dán ulbmila jos addojuvvošii eanet áigi politihkalaš áššemeannudeapmái boahte dievasčoahkkima rádjai.

Dasto háliida lávdegoddi viežžat eanet dieđuid áššis, earret eará siskkáldas fágalaš ja juridihkalaš árvoštallamiid Sámedikkis ahte movt dat evttohusat mat leat ovddiduvvon sáhttet váikkuhit stivralahtuid barggu Finnmárkkuopmodaga stivrras.

Sámedikki dievasčoahkkin - 037/18

Ášši maŋiduvvui.

DC - Mearráduš:

Ášši maŋiduvvui.

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi - 007/18

EKL - Mearráduš:

Álggahus

Sámedikki ealáhus- ja kulturlávdegoddi lea meannudan ášši 52/18 Finnmárkkuopmodat - Ovttastivren. Lávdegoddi ovddida čuvvovaš evttohusa:

Evttohusat

Evttohus ovddiduvvon Bargiidbellodaga Alessia Reina bokte. Lávdegotti miellahtut John Kappfjell ja Per Mathis Oskal dorjuba.

Evttohus 1

Vuosttaš tearkstaoasis, rievdadusat 2. ja 3. cealkagiin:

Dá leat maid almmolaš sámi servodatberoštumit maid ferte hálddašit buoremus lági mielde buoremussan fylkka ássiide ja Sámedikki oainnu mielde. Sámedikkis lea parlamentáralaš stivrenmálle, ja Finnmárkku fylkkasuohkanis lea ovdagoddemodealla, dát bohtá ovdan go nammada Sámedikki FeFo stivralahtuid.

1. čuoggá sadjái:

1. Sámedikki válljen lahtut ja persovnnalaš várrelahtut FeFo stivrras ovddastit Sámedikki ja joavkkut galget geahččalit ahte sis sihkkarastojuvvo čoahkis gelbbolašvuolta ja vásihusat.

Rievdadusat 2. čuoggás:

Čuoggis 2 sihkkojuvvo ollislaččat.

3. čuoggá sadjái:

2. Sámediggeráđđi sáhtá juohke válgaáigodaga álggus gohččut Sámedikki nammadan FeFo stivralahtuid ja várrelahtuid, lahtu ja várrelahtu FeFo dárkkistanlávdegoddái ja Sámedikki joavkojodiheddjiid gulahallamii semináras FeFo rolla, bargguid ja ovddasvástádusa birra.

4. čuoggá sadjái:

3. Sámedikki dievasčoahkkin galgá juohke válgaáigodaga álggus oažžut ášši Sámediggeráđis mas evttohuvojit vuoruheamit ja áddejumiit juksan dihtii Finnmárkolága ulbmila. (Stivrendokumeantta).

5. čuoggá sadjái:

4. Sámediggeráđđi galgá oktii jagis njealji dieđáhusas dievasčoahkkimii, dahje sierra áššin, bidjat ovdan FeFo ja FeFo bearráigeahččanlávdegotti jahkediđáhusa. Sámediggeráđđi galgá dás čállit oanehaš čoahkkáigeasu FeFo doaimma birra Sámedikki mearridan FeFo stivrendokumeantta ektui.

6. čuoggá sadjái:

5. Sámediggeráđđi sáhtá gohččut Sámedikki nammadan FeFo stivralahtuid ja listtaid/bellodagaid parlamentáralaš jodiheddjiid main lea lahttu FeFo stivrras gulahallančoahkkimii. Čoahkkimat galget leat diehtujuohkima ja máhttojuohkima arenat. Gulahallančoahkkimat sáhttet maiddái leat arenan gos guorahallat bajimuš ja prinsihpalaš áššečuolmmaid čuovvuleapmái Finnmárkolágas ja Sámedikki mearrádusa čuovvuleapmái.

7. čuoggá sadjái:

6. Jahkásaš gulahallančoahkkin fylkkagielddain ja FeFoin nannejuvvo ja viidásetovddiduvvo, ja sihkkarastojuvvo ahte bargu Finnmárkolága ollašuttimiin dáhpáhuvvá ávkkálaš vuogi mielde. Rievdadusat 8. čuoggás.

Rievdadus 8. čuoggás:

Čuoggis 8 sihkkojuvvo ollislaččat.

9. čuoggá sadjái:

7. Sámediggeráđđi galgá láchčit buori diehtujuohkima ja gulahallama fylkkagielddain. Dát guoská Sámedikki ášši ráhkadeamis vuoruhemiid ja áddejumiid birra juksan dihtii Finnmárkolága ulbmila, ja vejolaš eará áššiid ráhkadeamis maid lea dárbu ovttahttit.

Sámediggi bivdá Sámediggeráđi evalueret ja árvoštallat njuolggadusaid reviderema rievdan meahccegeavahusa ektui Finnmárkolága mielde.

Evttohus ovddiduvvon Árrjá Inger Eline Eriksen Fjellgren bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga sámiid Riikasearvvi (NSR) Sandra Márjá West, Celine Boyne Lamo, Nora Marie Bransfjell, Maren Benedicte Storslett, Norgga sámiid Riikasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/Sáb) Beaska Niillas, Guovddášbellodaga Hans Ole Eira, Johttisámiid listtu Anders S. Buljo dorjot:

Evttohus 2

Lasáhus 1. čuoggái a) bustáva vuolde:

a) Sámi giella ja kultuvra, dása gullá maid máhttu historijálaš árvevirolaš sámi meahcegeavaheami birra

Lasáhus 1. čuoggái d) bustáva vuolde:

d) Juridihkalaš gelbbolašvuolta sámi vuoigatvuodaid birra álgoálbmogin

Lasáhus ođđa 2. cealkaga 3. čuoggái:

3. Ferte árvoštallat galgá go Fylkkasuohkana nammaduvvon FeFo stivralahtuid ja várrelahtuid bovdet ja galgá go jurddašit lágideit seminára ovttasráđiid Fylkkasuohkaniin.

4. čuoggá sadjai bohtá čuovvovaččat:

4. Sámedikki dievasčoahkkin galgá juohke váлгаáigodaga álggus, Sámediggeráđi mearrádusárvalusa mielde, mearrideit ášši mas leat vuoruheamit ja ipmárdusat olahandihte Finnmárolága ulbmiliid.

Lasáhus ođđa manjimus cealkka 5. čuoggás:

Dát galgá dan manjil sáddejuvvot FeFo:i.

8. čuoggá sadjai bohtá ná:

Go Sámedikki, FeFo dahje fylkkasuohkana bealis lea sávaldat doallat čoahkkima politihkalaš-/stivrradásis ja/ dahje hálddahušdásis digaštallandihte konkrehta ja gáibideaddji áššebeliid, de eaktuduvvo ahte dán doahhtalit buot bealit.

Evttohus ovddiduvvon Árrjá Inger Eline Eriksen Fjellgren bokte. Lávdegotti miellahtut Bargiidbellodaga (BB) Per Mathis Oskal, Alessia Reina ja John Kappfjell dorjot:

Evttohus 3

Lasáhus ođđa 2. cealkka 2. čuoggás:

Vuosttaš čuoggá sáhtta sihkkut vai deavdá eavttuid 1. čuoggás ja sihkkarastindihte eanemus doarjaga Sámedikki dievasčoahkkimis.

6. čuokkis. Vuosttaš cealkaga ovdii bohtá ná:

Sámediggeráđi galgá gohččut Sámedikki nammadan FeFo stivralahtuid ja parlamentáralaš jođiheddjiid listtuin/ bellodagain Sámedikkis gulahallančoahkkimii.

Guokte manjimus teakstaoasi 9. čuoggá manjabealde sihkkovuvvojit.

Evttohus ovddiduvvon Guovddášbellodaga Hans Ole Eira bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga sámiid Riikasearvvi (NSR) Sandra Márjá West, Celine Boyne Lamo, Nora Marie Bransfjell ja Maren Benedicte Storslett, Norgga sámiid Riikasearvvi/Sámeálbmot bellodaga (NSR/Sáb) Beaska Niillas, Bargiidbellodaga (BB) Per Mathis Oskal, Alessia Reina ja John Kappfjell, Johttisámiid listtu Anders S. Buljo, Árija Inger Eline Eriksen Fjellgren dorjot:

Evttohus 4

6. čuokkis. Vuosttaš cealkka sihkkovuvvo:

Sámediggeráđđi galgá bovdet Sámedikki nammaduvvon FeFo stivralahtuid ja daid parlamentáralaš listu/bellodagaid jođiheddjiid dialogačoahkkimii main lea miellahttu FeFo-stivrras.

6. čuokkis, vuosttaš cealkka sadjai:

Sámediggeráđđi galgá bovdet Sámedikke nammaduvvon FeFo stivralahtuid ja várrelahtuid, ja daid earáid, dárbbu mielde, dialogačoahkkimii.

Evttohus ovddiduvvon Ovddadusbellodaga Arthur Tørrfoss bokte:

Evttohus 5

Sámediggeráđi evttohusa sadjai:

Finnmárku ja Romsa časkovuvvojit oktan fylkan. Dat mearkkaša ahte jus dálá hálddašeapmi viidásetfievrriduvvo, de šaddet goabbat lágan hálddašanorgána: FeFo Finnmarkkus ja Statsskog Romssas. Sámedikki mielas ii leat dát veaháge buorre. Mii dárbbašit ovttá ollislaš arealahálddašeami. Sámedikki mielas ferte danin Heaittihit Finnmarkkolága ja FEFO. Sámediggi bivdá Stuoradikki bargat dan nala ahte oamastanriekti eatnamiidda Finnmarkkus sirdovuvvojit suohkaniidda, ja ahte meahcceláhka doaibmagoahtá.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat: Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkinn - 052/18

Evttohus 6 - Áirras Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket

Finnmarkkuopmodat - ovttasstivren

Jurdda Finnmarkkuopmodagain (FeFo) lei addit Finnmarkkulaččaide ruovttoluotta Finnmarkku, deavdit riikkaidgaskasaš geatnegasvuodaid, ja ahte Finnmarkku iežas álbmot galggai beassat stivret opmodaga. Dán barggus, go láhka mearriduvvui, lei buohkaide čielggas ahte dát šaddá láhka mainna ii oktage leat áibbas duhtavaš, muhto lei láhka mainna Stuoradiggi ja Sámediggi ja buot bellodagat sáhtte soabadit. Dán vuodul, ja ovttasbarggu vuoiŋŋain, fertet mii gávdnat buoremus čovdosiid Finnmarkku álbmogii lága ulbmila ektui.

Hábmet ovttasstivrendokumeantta man barggus leat dušše 3 áirasa, addá dakkár gova ahte ii hálit luohitevašvuoda, ovttasbarggu ii ge gulahallama, muhto baicca buvttahit vuostefámuid main ii leat Finnmarkkulaččaide mohttege ávkin. Jus háliida buori doaibmi stivrra FeFoi, de šaddá dan háhkat gulahallamiin ja ovttasbargguin Finnmarkku fylkkasuohkaniin, nu ahte lea sohppojuvvon ipmárdus doaimmain, mihtomeriin ja movt stivrenbargu galgá čađahuvvot. Dát sáhtta addit vuodu bistevas buoriide struktuvrraide ja bargui mas lea oktasaš mihttu; hálddašit Finnmarkkuopmodaga buorin buohkaide geat orrot fylkkas.

Seammás galgá leat ipmárdus ja doahhtaleapmi das ahte muhtin áššiin sáhttet leat goabbatlágan beroštumit, muhto dát sáhttet lihka bures leat Finnmarkku fylkka ja Sámedikki áirasiid gaskkas, go áirasiid gaska mat leat válljejuvvon dán govotti ásašas.

Finnmárkku fylkkasuohkan bovdejuvvo ovttasbargui hábmet ovttasstivrenmodealla FeFoi, mas Sámediggi ja Finnmárkku fylkkasuohkan soahpaba njuolggadusaid mat leat buorin Finnmárkku álbmogii.

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 28.09.18 dii. 10.35

Bealátvuodaárvoštallan

Čuovvovaš áirasa leat bivdán bealátvuodaárvoštallama áššis 052/18:

- Áirras Mathis Nilsen Eira, NSR
- Áirras Tor H. Mikkola, Nordkalottfolket

Dievasčoahkkinjođihangottii árvalus:

- Áirras Mathis Nilsen Eira, NSR - Bealálaš
- Áirras Tor H. Mikkola, Nordkalottfolket - li bealálaš

Dievasčoahkkinjođihangotti árvalus mearriduvvui ovttajienalaččat.

Dat áirasat geaidda dat guoská, eai lean mielde meannudeamen bealátvuodaášši.

Čuovvovaš várreláhttu válddii saji dievasčoahkkimii:

- Várreláhttu Celine Boyne Lamo, áirras Mathis Nilsen Eira sadjásaš

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 32 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 5 hilgojuvvui 31 jienain 1 jiena vuostá
- Evttohus 3 hilgojuvvui 30 jienain 2 jiena vuostá
- Evttohus 6 hilgojuvvui 24 jienain 8 jiena vuostá
- Evttohus 1 hilgojuvvui 26 jienain 6 jiena vuostá
- Evttohus 2 mearriduvvui 22 jienain 10 jiena vuostá
- Evttohus 4 mearriduvvui 22 jienain 10 jiena vuostá
- Ealáhus- ja kulturlávdegotti ráva mearriduvvui 24 jienain 8 jiena vuostá

Beavdegirjelasáhusat

Ronny Wilhelmsen, Bargiidbellodat, ovddidii čuovvovaš beavdegirjelasáhusa:

Boasttu siva geažil lea Ealáhus- ja kulturlávdegotti čoahkkingirjies registrerejuvvon ahte Bargiidbellodat doarju evttohusaid 2, 3 ja 4, muhto dat lea boastut. Bargiidbellodat lea dorjon dušše iežas evttohusa.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Tom Sottinen, dievasčoahkkinjođiheddji	
	Kjellrun Wilhelmsen, čoahkkinortnegii	
	Piera Heaika Muotka, čoahkkinortnegii	
	Ronny Wilhelmsen, čoahkkinortnegii	
	Tom Sottinen, čoahkkinortnegii	
	Runar Myrnes Balto, čoahkkinortnegii	
	Kjellrun Wilhelmsen, čoahkkinortnegii	
2	Hans Ole Eira, áššejođiheaddji	
3	Arthur Johan Tørfoss	Sandra Márjá West

	Arthur Johan Tørfoss	
4	Ronny Wilhelmsen	Sandra Márjá West
		Hans Ole Eira
		Anders Somby jr.
	Ronny Wilhelmsen	
5	Silje Karine Muotka	Ronny Wilhelmsen
	Silje Karine Muotka	
6	Beaska Niillas	Ronny Wilhelmsen
	Beaska Niillas	
7	Kjetil Romsdal	Sandra Márjá West
		Runar Myrnes Balto
		Ronny Wilhelmsen
	Kjetil Romsdal	
8	Sandra Márjá West	
9	Klemet Klemetsen	
10	Runar Myrnes Balto	Ronny Wilhelmsen
	Runar Myrnes Balto	
11	Anders Somby jr.	
12	Isak Mathis O. Hætta	Anders Somby jr.
		Sandra Márjá West
	Isak Mathis O. Hætta	
14	Sandra Andersen Eira	Synnøve Søndergaard
	Sandra Andersen Eira	
15	Per Mathis Oskal	Kjetil Romsdal
		Sandra Márjá West
	Per Mathis Oskal	
16	Silje Karine Muotka	
17	Ronny Wilhelmsen	Beaska Niillas
	Ronny Wilhelmsen	
18	Silje Karine Muotka	
19	Hans Ole Eira	

DC - Mearrádus:

Finnmárkkuopmodat (FeFo) lea hui deatalaš sámi ása hus luondduresurssaid sihkarastis vuodđun sámi kultuvrii, boazodollui, meahcedollui, ealáhus bargui ja servodateallimii. Dát leat maiddái almmolaš sámi servodatberoštumit maid ferte hálddašit buoremus vejolaš vuogi mielde ja dávistettiin Sámedikki oidnui. Sámedikki parlamentáralaš stivrenhápmi berre leat vuodđun dalle go lahtut ja várrelahtut välljejuvvojit FeFo:i.

Jos sámi servodatberoštumiid hálddašeapmi FeFos ja politihkalaš ja fágalaš čuovvuleapmi Sámedikkis FeFo guovdu galgá dáhpáhuvvat einnostahtti vugiin, de gávnnaha Sámediggi ahte lea dárbu ása hit muhtun rámmaid ovttasstivrema várás. Sámediggi mearrida čuovvovaš bagadusa ovttasstivremii Sámedikki välljen lahtuid FeFo stivrras, FeFo ja fylkkagieldda gaska FeFo birra:

1. Sámedikki välljen lahtut ja persovnnalaš várrelahtut FeFo stivrras ovddastit doppe Sámedikki ja geahččalit galgá ahte sihkarastojuvvo čoahkis gelbbolašvuolta, vásihusat ja kapasitehta čuovvovaš surggiin:
 - a. Sámi giella ja kultuvra, dása gullá maid máhttu historjjálaš árubevirolaš sámi meahccegeavaheami birra.
 - b. Servodatmáhttu ja politihkalaš bargu
 - c. Doaimmastivren
 - d. Juridihkalaš gelbbolašvuolta sámi vuogatvuodaid birra álgoálbmogin

2. Sámedikki vuosttaš gorrelohkoválljen stivralahttu FeFoi lea Sámedikki evttohas FeFo jođihandoibmii.
3. Sámediggeráđđi galgá juohke válgaáigodaga álggus gohččut Sámedikki nammadan stivralahtuid ja várrelahtuid FeFos, FeFo bearráigeahččanlávdegotti lahtu ja várrelahtu ja Sámedikki joavkojođiheddjiid seminárii FeFo rolla, doaimmaid ja ovddasvástádusa birra. Ferte árvvoštallat galgá go Fylkkasuohkana nammaduvvon FeFo stivralahtuid ja várrelahtuid bovdet ja galgá go jurddašit lágidit seminára ovttasráđiid Fylkkasuohkaniin.
4. Sámedikki dievasčoahkkin galgá juohke válgaáigodaga álggus, Sámediggeráđi mearrádusárvalusa mielde, mearridit ášši mas leat vuoruheamit ja ipmárdusat olahandihte Finnmárkolága ulbmiliid.
5. Sámediggeráđđi galgá oktii jagis njealji dieđáhusas dievasčoahkkimii bidjat FeFo ja FeFo bearráigeahččanlávdegotti jahkedieđáhusa mielde. Sámediggeráđđi galgá dás čállit oanehaš čoahkkáigeasu FeFo doaimma birra Sámedikki mearridan FeFo stivrendokumeantta ektui. Dát galgá dan maŋŋil sáddejuvvot FeFo:i.
6. Sámediggeráđđi galgá bovdet Sámedikke nammaduvvon FeFo stivralahtuid ja várrelahtuid, ja daid earáid, dárbbu mielde, dialogačoahkkimii. Čoahkkimat galget leat diehtujuohkima ja máhttojuohkima arenat. Gulahallančoahkkimat sáhttet maiddái leat arenan gos guorahallat bajimuš prinsihpalaš áššečuolmmaid Sámedikki mearrádusa čuovvuleapmái. Prinsihpalaš áššečuolmmaid sáhtta guorahallat konkrehta áššiin. Jos čuožžila dárbu spiehkastit das ahte vuosttaš välljejuvvon stivralahtu lea jođiheaddji evttohas FeFo stivrii (gč. čuoggá 2), de galgá dan birra dieđihuvvot ja guorahallojuvvot stivregulahallančoahkkimis.
7. Jahkásaš gulahallančoahkkin fylkkagiieldain ja FeFoin nannejuvvo ja viidásetovddiduvvo, ja sihkkarastojuvvo ahte bargu finnmárkkulága ollašuhhtiin dáhpuhuvvá čorgadit ja ovttasdoaimbi vuogi mielde.
8. Go Sámedikki, FeFo dahje fylkkasuohkana bealis lea sávaldat doallat čoahkkima politihkalaš-/ stivradásis ja/ dahje hálddahušdásis digaštallandihte konkrehta ja gáibideaddji áššebeliid, de eaktuduvvo ahte dán doahhtalit buot bealit.
9. Sámediggeráđđi galgá láchčit diehtujuohkima ja gulahallama fylkkagiieldain Sámedikki ášši ráhkadeamis vuoruhemiid ja áddejumiid birra juksan dihtii finnmárkkulága ulbmila, ja vejolaš eará áššiid ráhkadeamis maid lea dárbu ovttaštahtit, ja vuordá ahte fylkkagiielda láchčá dili seamma lági mielde go ieš ráhkada vásttolaš politihkalaš dokumeanttaid dahje áššiid.

Sámediggi bivdá ráđđehusa ovtta Sámedikkiin ja fylkkagiieldain árvvoštallat leago dárbu justeret finnmárkkulága mearrádusaid stivralahtuid ja várrelahtuid nammadeamis FeFoi.

Sámediggi bivdá Sámediggeráđi evalueret ja árvvoštallat njuolggadusaid reviderema rievdan meahccegeavahusa ektui finnmárkkulága mielde.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 28.09.18 dii. 12.25

Ášši 053/18	Sámedikki dievasčoahkkin	25.09.2018-28.09.2018
-------------	--------------------------	-----------------------

Ášši 008/18	Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegoddi	11.09.2018-13.09.2018
-------------	--	-----------------------

Sámi giellaguovlu

	Áššenr. 18/889
--	-------------------

Meannudeamit

Mildosat

Evttohusat ja mearkkašumit

Sámediggeráđi mearrádusárvalus:

Oppalaččat sámelága giellanjuolggadusaid birra ja ođđa giellaguovloortnega birra

Sámedikki vuolggasadji lea ahte sámelága giellanjuolggadusat nannejuvvojit. Sámiin lea riekti geavahit ja ovddidit gielaset, ja Sámedikki mihttu lea ahte dát oidno ođđa sámelága giellanjuolggadusain ja ođđa ortnegis mat gusket giellaguovlluide.

Sámelága giellanjuolggadusat ja Sámedikki doarjaortnegat leat dehálaš váikkuhangaskaoamit dasa ahte olahit Sámedikki giellapolitihkalaš mihtuid suohkaniid dásis. Sámediggi vuordá ahte Ráđđehus čuovvula NÁČ 2016:18 Váibmogiella ođđa láhkaproposišuvnnain mas maid lea dieđihanoassi.

Lea dárbu ahte čađahuvvo bearráigeahččan sámelága giellanjuolggadusain ja ahte ásahuvvo áittardanorgána. Sámediggi vuordá ahte Ráđđehus čuovvula dán ášši.

Sámediggi vuordá maid ahte eará áššáiguoski lágat, nu go ovdamearka dihte mánáidgárdeláhka ja oahpahušláhka, nannejuvvojit gorálaččat vai sáhttit áimmahuššat vuoigatvuođaid mat sápmelaččain leat.

Sámediggi deattuha ahte suohkanat dálá hálddašanguovlluin addet dieđuid ahte guovttegielatdoarjja ii govčča goluid mat suohkaniin leat go lea guovttegielat hálddašeapmi. Eanet geatnegasvuođat mielddisbuktet vuordimis stuorit olggosgoluid suohkaniidda. Fertejit čađahuvvot duohta analysat mas oaidná suohkaniid goluid guovttegielatbálvalemis. Sámediggi vuordá ahte rámmat Sámediggái lasihuvvojit nu ahte Sámedikkis lea vejolašvuohta dustet duohta dárbbuid suohkaniin. Julevsámegiella, lullisámegiella, nuortalašgiella, ubmisámegiella ja bihtánsámegiella leat hui rašes dilis Norggas. Sámedikki mielas lea dehálaš ahte dáid gielaide dárbbut vuhtiiváldojit ođđa

giellaguovloortnegis.

Sámediggi oaivvilda ahte lea dárbu nannosit daguhit gielddaide sámi álbmoga rievtti oazžut gielalaš ja kultuvrralaš heivehuvvon bálvalusfálaldaga. Sámediggi doarju NAČ 2016:18 evttohusa ahte láchki bidjat sámi pasieanttaid individuála rievtti oazžut gielalaš ja kultuvrralaš heivehuvvon bálvalusaid, beroškeahttá gos pasieanttat leat. Sámediggi oaivvilda maid ahte ferte geatnegahttit gielddaid gos lea sámi álbmot integreret ja oainnusmahttit sámi pasieanttaid rievtti ja dárbbu oazžut heivehuvvon bálvalusaid gieldda dearvvašvuoda- ja fuolahusplánain ja maddái bálvalusaid čadaheamis. Dát ferte guoskat maddái gávpotgielddaide.

Okta váikkuhangaskaomiin movt buoremusat sáhtta láchit dili ovttaskas suohkanii, lea ahte ovddiduvvot sierralágan suohkankategorijat. Eanemus ulbmillaš lea juos dát dáhpáhuvvá Sámedikki bušeahta bokte ja ahte dat árvoštallojuvvojit lágas vuodđuduvvon eavttuid mielde.

Sámediggi bidjá vuodđun ahte dán áššis čadahuvvot viidáset konsulteremat gaskal Sámedikki ja rádđehusa.

iešguđetlágan suohkankategorijat

Suohkaniid gielladilli otná sámegeiela hálddašanguovllus lea iešguđetlágan. Vuhtiiváldindihte dan ovddiduvvo ortnet mii lea buoremus lági mielde heivehuvvon suohkaniidda. Sámediggi váldá vuodđu čuovvovaš suohkankategorijaide:

Sámi giellaresursasuohkanat

Sámediggi čujuha ahte dán suohkaniin lea sámegeiela eanetlogus. Váldofokus dáidda suohkaniidda lea ahte dat bisuhit ja ovddidit giela. Dán suohkaniin galgá sámegeiela leat váldogiellan.

Sámediggi deattuha dán oktavuodas ahte lea dehálaš ahte sámegeiela oazžu vejolašvuoda leat lunddolaš oassin suohkana čoahkkimiin, bargogiellan ja čállingiellan. Sámediggi oaivvilda ahte ferte fállujuvvo kurssat buot bargiide ja ahte vurdojuvvo ahte buot suohkanbargit ohppet sámegeiela govttolaš áiggis.

Sámediggi čujuha viidáset ahte buot almmolaš diehtujuohkin galgá gávdnot sámegillii. Suohkan galgá sáhttit vástidit sámegillii ja dárogillii, sihke njálmálaččat ja čálalaččat.

Sámi giellaovddidansuohkanat

Sámediggi oaivvilda ahte dán suohkaniin lea ollu vásáhus giellabargguin ja dihtet makkár doaimbijut doibmet ja makkárat eai doaimma. Suohkanis leat sámi giellabirrasat ja dat leat bargan giellaovddidanbargguiguin guhkit áigge. Giellaovdánahttinsuohkaniin leat ollu ássiin sámegeielagat, muhto eai leat čielga eanetlogus. Váldofokus dán suohkaniin lea seailuhit ja ovddidit giela.

Sámediggi deattuha ahte giellaovddidansuohkaniin galgá sámegeiela ja dárogeiela leat ovtadássásaččat suohkanhálddahusas. Buot almmolaš diehtujuohkin galgá gávdnot sámegillii. Diehtujuohkin mii guoská ovttaskas riektesihkarvuhtii ja buhcciidsihkarvuhtii galgá leat sámegillii. Suohkan galgá sáhttit vástidit sámegillii ja dárogillii, sihke njálmálaččat ja čálalaččat.

Vurdojuvvo ahte stuora oassi suohkana bargiin máhttet sámegiela. Suohkanbargiin lea vuoigatvuohta oažžut permišuvnna báلكkáin oahppat sámegiela.

Sámi giellaealáskahttinsuohkanat

Sámegiella ii leat nu nanus giellaealáskahttinsuohkaniin. Sámedikki áigumuš lea ahte giellaealáskahttinsuohkaniin lea earenoamáš fokus oažžut johtui sámegielaat mánaidgárdefálaldaga, sámegielaat oahppofálaldaga ja rávisolbmuidoahpahusa nu ahte šaddet eanet giellageavaheaddjit ja giellaárenat. Dán suohkankategoriijas lea earenoamáš beroštupmi sámegiela ealáskahttimii.

Suohkan sáhtta válljet galgá go sámegiella leat seamma dásis go dárogiella muhtun surggiin, dahje juo buot suohkanhálddahasas. Vuordámuš lea ahte suohkan vállje juobe ovttá, dehe moadde suorggi, gos sámegiella lea seamma dásis go dárogiella. Suohkan galgá máhttit vástidit sámegillii sihke njálmmálaččat ja čálalaččat. Suohkanbargiin lea vuoigatvuohta oažžut permišuvnna báلكkáin oahppat sámegiela. Diehtujuohkin mii guoská muhtin dahje buot sámiiide suohkanis, galgá gávdnot sámegillii. Diehtujuohkin mii guoská ovttaskas riektesihkarvuhtii ja buhcciidsihkarvuhtii galgá leat sámegillii.

Sámi gávpotsuohkanat

Ollu sápmelaččat fárrerit gávpogiidda. Sámediggi fuomášuhtta ahte gávpogiin galgá leat earenoamáš ovddasvástádus sámegielaat ássiide ja evttohuvvo ahte soames gávpotsuohkanat ožžot oassálastit sámi giellaguvlui. Sámediggi oaivvilda ahte gávpotsuohkaniin galgá leat earenoamáš ovddasvástádus láhčit dili sámegielaat ja kultuvrralaš fálaldagaide mánáide ja boarrásiidda. Dáin suohkaniin galgá leat earenoamáš fokus sámegiela ealáskahttimis. Jus galgá šaddat gávpotsuohkaniin, ferte suohkanis gávpotstáhtus. Suohkan sáhtta válljet galgá go sámegiella leat seamma dásis go dárogiella muhtun surggiin, dehe juo buot suohkanhálddahasas. Vuordámuš lea ahte suohkan vállje juobe ovttá, dahje moadde suorggi, gos sámegiella lea seamma dásis go dárogiella.

Vejolaš sámi giellagielddat

Sápmelaččain leat sihke ovttaskas ja oktagaslaš giellavuoigatvuođa; dát mielddisbukta ahte maiddá suohkaniin olggobealde sámi giellaguovllu leat geatnegasvuođat sámegiela ektui.

Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegoddi - 008/18

Merknad: Språkressursroller

NSR-NSR/SáB, Guovddášbellodaga ja Áarjelh Saemiej Gielh mearkkašupmi

Sámedikki bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegoddi fuomášuhtta ahte vaikko dál eai gávdno ge gielddat nuortasámi, julevsámi, máttasámi, ubmisámi dahje bihtánsámi giellaguovlluin gos sámegiella livččii eanetlogus, de berrešii identifiseret gielddaid dahje ásaahasaid dáid giellaguovlluid siskkoibealde mat sáhtášedje váldit badjelasaset giellaresursarolla iežaset gielain.

Forslag: NSR-NSR/SáB, Senterpartiet, Áarjelh Saemiej Gielh

Generelt om samelovens språkregler og ny språkområdeordning

5. avsnitt, andre og tredje setning endres til:

I en ny språkområdeordning vil flere forpliktelses sannsynligvis gi større utgifter til kommunene. Det må gjøres utredninger og reelle analyser som viser kommunenes kostnader i forbindelse med tospråklig

forvaltning.

7. avsnitt, første setning:

”Ett av virkemidlene for best mulig å kunne legge forholdene til rette for den enkelte kommune vil være en tilpasning gjennom å utvikle ulike kommunakategorier.”

erstattes med:

Ett av virkemidlene for best mulig å kunne legge forholdene til rette slik at språkområdeordningen gjenspeiler den faktiske situasjonen i den enkelte kommune vil være gjennom å utvikle ulike kommunekategorier.

nytt 8. avsnitt:

Sametingets oppvekst- utdannings- og omsorgskomite viser til til Sametingets vedtak i sak 45/15 ”En kommunereform som kan styrke samisk språk, kultur og samfunnsliv”, og fremhever følgende vedtakstekst: ”Sametinget legger til grunn at en kommunereform vil påvirke samisk språk, kultur og samfunnsliv direkte. Sametinget forutsetter derfor at all endring av kommunestrukturen må virke til å styrke samisk språk, kultur og samfunnsliv.”

9. og siste avsnitt blir således:

Sametinget legger til grunn at denne saken blir gjenstand for videre konsultasjoner mellom Sametinget og regjeringen.

Differensierte kommunekategorier

Samiske utviklingskommuner, 2. avsnitt:

”Kommunen skal kunne svar...” rettes til ”Kommunen skal kunne svare...”

nytt 3. avsnitt:

Sametingets oppvekst, omsorgs- og utdanningskomité vil at språkutviklingskommuner har et spesielt fokus på å styrke og utvikle samiskspråklige barnehagetilbud, samiske opplæringstilbud, samisk voksenopplæring og helse- og eldreomsorg.

Samiske språkvitaliseringskommuner, 1. avsnitt:

”I språkvitaliseringskommune står...” rettes til ”I språkvitaliseringskommuner står...”

1. avsnitt, ny andre setning:

Derfor har disse kommuner et spesielt ansvar for vitalisering av samisk språk.

2. avsnitt:

”Kommunen skal kunne svar...” rettes til ”Kommunen skal kunne svare...”

Samiske bykommuner

1. avsnitt, første setning:

Bykommunene bør velge at samisk språk skal være likestilt med norsk på noen områder, eller i hele kommuneadministrasjonen.

BFOL - Mearrádus:

Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegotti árvalus

Álggahus

Sámedikki Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegoddi lea meannudan 008/18 Sámi giellaguovlu.

Mearkkašumit

Mearkkašupmi ovddiduvvon Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Piera Heaika Muotka bokte.

Lávdegotti miellahtut Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Ann Karin Kvernmo, Niko Valkeapää, Vendla Katrin Nielsen, Nils Mikkelsen Utsi ja Gunn Anita Jacobsen, Norgga Sámiid Riikkasearvvi / Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) Márjá-Liissá Partapuoli, Guovddášbellodaga Elisabeth Erke, Bargiidbellodaga (BB) Jørn Are Gaski, soarjjasmeahtun áirras Kåre Ivar Olli ja Sámeálbmotbellodaga Ann-Elise Finbog dorjot:

Mearkašupmi 1

Dát miellahtut fuomášuhttet ahte vaikko dál eai gávdno ge gielddat nuortasámi, julevsámi, máttasámi, ubmisámi dahje bihtánsámi giellaguovlluin gos sámeagiella livččii eanetlogus, de berrešii identifiseret gielddaid dahje ásahusaid dáid giellaguovlluid siskkobealde mat sáhtášedje váldit badjelasaset giellaresursarolla iežaset gielain.

Mearkašupmi ovddiduvvon Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Piera Heaika Muotka bokte. Lávdegotti miellahtut Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Ann Karin Kvernmo, Niko Valkeapää, Vendla Katrin Nielsen, Nils Mikkelsen Utsi ja Gunn Anita Jacobsen, Norgga Sámiid Riikkasearvvi / Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) Márjá-Liissá Partapuoli, Guovddášbellodaga Elisabeth Erke, Bargiidbellodaga (BB) Jørn Are Gaski, soarjjasmeahtun áirras Kåre Ivar Olli ja Sámeálbmotbellodaga Ann-Elise Finbog dorjot:

Mearkašupmi 2

Dát miellahtut fuomášuhttet ahte ollu dálá gielddain gávdnojit mánga sámi giellajoavkku. Dát miellahtut áiddastit ahte dán giellagielddain lea ovddasvástádus olles sámeagiela álbmogii, beroškeahtá guđe giellajovkui gullet.

Evttohus

Evttohus ovddiduvvon Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Piera Heaika Muotka bokte . Lávdegotti miellahtut Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Ann Karin Kvernmo, Niko Valkeapää, Vendla Katrin Nielsen, Nils Mikkelsen Utsi ja Gunn Anita Jacobsen, Norgga Sámiid Riikkasearvvi / Sámeálbmot bellodaga (NSR/SáB) Márjá-Liissá Partapuoli, Guovddášbellodaga Elisabeth Erke, Bargiidbellodaga (BB) Jørn Are Gaski, soarjjasmeahtun áirras Kåre Ivar Olli ja Sámeálbmotbellodaga Ann-Elise Finbog dorjot:

Evttohus 1

Oppalaččat sámelága giellanjuolggadusaid ja ođđa giellaguovloortnega birra, 5. teakstaoassi, nubbi ja goalmmát cealkka rievdaduvvojit leat ná:

Vuordimis lasiha ođđa giellaguovloortnet geatnegasvuodaid ja suohkaniid goluid. Fertejit čađahuvvot čielggadeamit ja duohta analysat main oaidná suohkaniid goluid guovttegielatvuoda bálvalusas.

7. teakstaoassi, vuosttaš cealkka:

”Okta váikkuhangaskaomiin movt buoremusat sáhtá láchit dili ovttaskas suohkanii, lea ahte ovddiduvvojit sierralágan suohkankategorijat.

sadjái biddjuvvo dát:

Okta váikkuhangaskaomiin movt buoremusat sáhtá láchit dili nu ahte giellaguovloortnet speadjalasttášii dili ovttaskas suohkanis, lea ahte ovddiduvvojit sierralágan suohkankategorijat.

Ođđa 8. teakstaoassi:

Sámediggi čujuha Sámedikki mearrádussii áššis 45/15 “Suohkanodastus mii sáhtá nannet sámi giela, kultuvrra ja servodateallima”, ja bajida čuovvovaš mearrádusteavstta:

” Sámediggi *atná vuodđun* ahte gielddaođastus váikkuha njuolga sámi gillii, kultuvrii ja servodateallimii. Sámediggi eaktuda danne ahte buot rievdadusat gielddastruktuovrras fertejit váikkuhit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima nannema.”

9. ja manjimuš teakstaoassi šaddá ná:

Sámediggi bidjá vuodđun ahte dát ášši viidáseappot konsulterejuvvo Sámedikki ja ráđđehusa gaska.

Sámi giellaovddidansuohkanat, 2. teakstaoassi:

"Kommunen skal kunne svar..." divvojuvvo ná dárogieloasis "Kommunen skal kunne svare..."

Ođđa 3. teakstaoassi:

Sámediggi háliida ahte giellaovddidansuohkaniin lea erenoamáš fokus sámegielat mánáidgárdefálaldaga, sámi oahpahusfálaldaga, sámi rávisolbmuidoahpahusa ja dearvvašvuoda- ja vuorasolbmuid fuolahusa nannemii ja ovddideapmái.

Sámi giellaealáskahtinsuohkanat, 1. teakstaoassi

"I språkvitaliseringskommune står..." divvojuvvo ná dárogieloasis "I språkvitaliseringskommuner står..."

1. teakstaoassi, ođđa nubbi cealkka:

Danne lea dáin suohkaniin erenoamáš ovddasvástádus sámi giela ealáskahttimis.

2. teakstaoassi:

"Kommunen skal kunne svar..." divvojuvvo ná dárogieloasis "Kommunen skal kunne svare..."

Sámi gávpotsuohkanat

2. teakstaoassi, vuosttaš cealkka:

Gávpotsuohkanat berrejit válljet ahte sámegiella lea dásseárvvus muhtun surggiin, dahje olles suohkanhálddahusas.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat: Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkin - 053/18

Doarjja lávdegotti mearkkašumiide

Johtisápmelaččaid listu, áirras Anders Somby jr. doarju lávdegotti mearkkašumi 1 ja 2.

Mearkkašupmi 3 - Olgeš, áirras Lars Filip Paulsen, Bargiidbellodat, NSR-NSR/SáB, Nordkalottfolket ja SáB

Ášši Sámi giellaguovlu lea njuolgstaga NÁČ 2016:18, Váibmogiella čuovvoleapmi. Vuđolaš ja čađamanni prinsihppa lávdegotti barggus Váibmogielain lea definerejuvvon kapihttal 6: Sámegiella ovttadássásaš ja ovtaárvosaš giella.

Lávdegotti vuolggasadji lea ahte buot sámegielat leat ovttadássásaččat ja ovtaárvosaččat, sihke siskkáldasat ja dárogiea ektui. Buot sámegielat leat klassifiserejuvvon áitojuvvon dahje duođas áitojuvvon giellan. Lulli- ja julevsámegiela leat earenomáš váttis dilis. Dasa lassin lea sámegielaid dilli maid iešguđetlágán daid iešguđetge giellaguovlluid siskkobealde, suohkaniin leat iešguđetlágán hástalusat ja dárbbut. Diet lea duogáš go lávdegoddi oaivvilda ahte lea dárbu ođasmahttit njuolggadusaid ja doaimmaid nu ahte dat heivejit otná servodahkii. Lávdegotti oaivila mielde galgá šaddat álkit njuolggadusaid atnit ja maid sáhttit váldit atnui heivehuvvon čovdosiid. Lullisámiin ja julevsámiin leat hástalusat hukset gielalaš infrastruktuvrra, háhkat gielalaš domeanaid mat gusket mediai ja almmolaš digaštallamii, ja dasa lassin ovdánahttit lullisámegiela ja julevsámegiela beaivválaš giellan. Lávdegoddi háliida deattuhit ahte dáid gielaid stáhtusa dohkkeheapmi sierra ja seammaárvosaš giellan, ja dárbu earenomáš doaimmaide nationála eiseváldin ja Sámedikkis, leat danne dát mávssolaččat sámegielaid positiivvalaš ovdáneapmái, ja earenomážit lulli- ja julevsámegiela ektui.

Sámediggi čuovvula lávdegotti lahkaneami mii guoská dásseárvui ja ovtaárvosašvuhtii. Olahit ovtaárvosašvuoda sámegielaid gaska de lea dárbu guorahallat movt sáhtta heivehit bálvalusdási ja doaimmaid Sámi giellaresursasuohkaniin lulli- ja julevsámi guovlluin. Dát lea dan dihte ahte olahit

ovttaárvosaš dohkkeheami ja stáhtusa gielaide gaskka, goitge heivehuvvon čovdosiiguin. Dát dahkko lagas gulahallama bokte ovttas nationála eiseválddiiguin, ja jus dát bargu ii leat buvttalaš ja olahtahti, de ferte unnimusat hukset sámi giellaresursaguovddáža siskkobealde lulli- ja julevsámegiela giellaguovlluid.

Evttohus 2 - Áirras Lars Filip Paulsen, Olgeš ja Bargiidbellodat

Lasáhus sámediggeráđi mearrádussii

Ášši Sámi giellaguovlu lea njulgestaga NÁČ 2016:18, Váibmogiella čuovvleapmi. Vuđolaš ja čađamanni prinsihppa lávdegotti barggus Váibmogielain lea definerejuvvon kapihttal 6: Sámeigiella ovtadássásaš ja ovttárvosaš giella.

Lávdegotti vuolggasadji lea ahte buot sámeigielat leat ovtadássásaččat ja ovttárvosaččat, sihke siskkáldasat ja dárogiela ektui. Buot sámeigielat leat klassifiserejuvvon áitojuvvon dahje duođas áitojuvvon giellan. Lulli- ja julevsámegiela leat earenomáš váttis dilis. Dasa lassin lea sámeigielaid dilli maid iešguđetlágán daid iešguđetge giellaguovlluid siskkobealde, suohkaniin leat iešguđetlágán hástalusat ja dárbbut. Diet lea duogáš go lávdegoddi oaivvilda ahte lea dárbu ođasmahttit njuolggadusaid ja doaimmaid nu ahte dat heivejit otná servodahkii. Lávdegotti oaivila mielde galgá šaddat álkit njuolggadusaid atnit ja maid sáhttit váldit atnui heivehuvvon čovdosiid. Lullisámiin ja julevsámiin leat hástalusat hukset gielalaš infrastruktuvrra, háhkat gielalaš domeanaid mat gusket mediai ja almmolaš digaštallamii, ja dasa lassin ovdánahttit lullisámegiela ja julevsámegiela beaivválaš giellan. Lávdegoddi háliida deattuhit ahte dáid gielaide stáhtusa dohkkeheapmi sierra ja seammaárvosaš giellan, ja dárbu earenomáš doaimmaide nationála eiseváldin ja Sámedikkis, leat danne dát mávssolaččat sámeigielaid positiivvalaš ovdáneapmái, ja earenomážit lulli- ja julevsámegiela ektui.

Sámediggi čuovvula lávdegotti lahkaneami mii guoská dásseárvui ja ovttárvosašvuhtii. Olahit ovttárvosašvuoda sámeigielaid gaskka de lea dárbu guorahallat movt sáhtta heivehit bálvalusdási ja doaimmaid Sámi giellaresursasuohkaniin lulli- ja julevsámi guovlluin. Dát lea dan dihte ahte olahit ovttárvosaš dohkkeheami ja stáhtusa gielaide gaskka, goitge heivehuvvon čovdosiiguin. Dát dahkko lagas gulahallama bokte ovttas nationála eiseválddiiguin, ja jus dát bargu ii leat buvttalaš ja olahtahti, de ferte unnimusat hukset sámi giellaresursaguovddáža siskkobealde lulli- ja julevsámegiela giellaguovlluid.

Evttohus 3 - Áirras Arthur Tørfoss, Ovdádusbellodat

Sámi giellaguovlu

Dárogiella ja sámeigiella leaba ovtadássásaš gielat.

Lihka lea eaktun ahte ovttá našuvnna álbmogis lea oktasaš giellalávdi. danin ferte dárogiella leahkit váldogiellan Norgga skuvllas. Otná giellahálddašanmodealla ii doaimma. Oassi sámeigiel geavaheddjiin njiedjá, ja sámeigiela hálddašanguovllut lea boasttu váikkuhanvuohki. Danin áigu Sámediggi heaittihit sámeigiela hálddašanguovlluid. Sámediggi ii hálit ahte sámeigiella galgá nohkat, nu go dat golbma báhcán sámeigiela leat áitojuvvon. Sámeigillii berre ásahuvvot oahppolávddi, nu ahte olbmot mat eai orro guovttegielat suohkaniin sáhttet oahppat sámeigiela, juogo vierisgiellaoahpahusa bokte skuvllas dehe ruovttus. Sámeigiella berre fálljuvvoat giellan maid vállje, ja sámeigiela galgá sáhttit válljet vierisgiela sadjái. Dán vuogi mielde nannejuvvo sihke dárogiella váldogiellan, ja sámeigiella. Doarvái sámeigiel oahpahusávdnasat galget leat olámuttus dákkár oahpahussii. Oažžut sámeigielat oahpaheddjiid lea eaktun ohppiid válljenfriddjavuođas.

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 28.09.18 dii. 13.15

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 30 čoahkis. Jienasteapmi čađahuvvui čuovvovaš vuogi mielde:

- Evttohus 3 hilgojuvvoi 29 jienain 1 jiena vuostá
- Evttohus 2 hilgojuvvoi 20 jienain 10 jiena vuostá
- Evttohus 1 mearriduvvui 25 jienain 5 jiena vuostá

Bajásšaddan-, fuolahus- ja oahppolávdegotti ráva mearriduvvui 25 jienain 5 jiena vuostá

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Piera Heaika Muotka, áššejođiheaddji	
2	Ann Karin Kvernmo	
3	Arthur Johan Tørfoss	Piera Heaika Muotka Jørn Are Gaski Márjá-Liissá Partapuoli
	Arthur Johan Tørfoss	
4	Aili Keskitalo	Lars Filip Paulsen Jørn Are Gaski
	Aili Keskitalo	
5	Gunn Anita Jacobsen	Kjellrun Wilhelmsen
	Gunn Anita Jacobsen	
6	Karen Anette Anti	
7	Jørn Are Gaski	Lars Filip Paulsen
	Jørn Are Gaski	
8	Lars Filip Paulsen	Jørn Are Gaski Runar Myrnes Balto Piera Heaika Muotka
	Lars Filip Paulsen	
9	Márjá-Liissá Partapuoli	
10	Anders Somby jr.	
11	Kjellrun Wilhelmsen	
12	Ann-Elise Finbog	
13	Márjá-Liissá Partapuoli	
14	Tor Gunnar Nystad	
15	Piera Heaika Muotka	
16	Hans Ole Eira	
17	Piera Heaika Muotka	

DC - Mearrádus:

Oppalaččat sámelága giellanjuolggadusaid birra ja ođđa giellaguovloortnega birra

Sámedikki vuolggasadji lea ahte sámelága giellanjuolggadusat nannejuvvojit. Sámiin lea riekti geavahit ja ovddidit gielaset, ja Sámedikki mihttu lea ahte dát oidno ođđa sámelága giellanjuolggadusain ja ođđa ortnegis mat gusket giellaguovlluide.

Sámelága giellanjuolggadusat ja Sámedikki doarjjaortnegat leat dehálaš váikkuhangaskaoamit dasa ahte olahit Sámedikki giellapolitiikalaš mihtuid suohkaniid dásis. Sámediggi vuordá ahte Ráđđehus čuovvula NÁČ 2016:18 Váibmogiella ođđa láchkaproposišuvnnain mas maid lea dieđihanoassi.

Lea dárbu ahte čađahuvvo bearráigeahččan sámelága giellanjuolggadusain ja ahte ásahuvvo áittardanorgána. Sámediggi vuordá ahte Ráđđehus čuovvula dán ášši.

Sámediggi vuordá maid ahte eará áššáiguoski lágat, nu go ovdamearkka dihte mánáidgárdeláhka ja oahpahusláhka, nannejuvvojit gorálaččat vai sáhttit áimmahuššat vuoigatvuodaid mat sápmelaččain leat.

Sámediggi deattuha ahte suohkanat dálá hálddašanguovlluin addet dieđuid ahte guovttegielatdoarjja ii govčča goluid mat suohkaniin leat go lea guovttegielat hálddašeapmi. Vuordimis lasiha ođđa giellaguovloortnet geatnegasvuodaid ja suohkaniid goluid. Fertejit čađahuvvot čielggadeamit ja duohta analysat main oaidná suohkaniid goluid guovttegielatvuoda bálvalusas. Sámediggi vuordá ahte rámmat Sámediggái lasihuvvojit nu ahte Sámedikkis lea vejolašvuohta dustet duohta dárbbuid suohkaniin. Julevsámeigiella, lullisámeigiella, nuortalašgiella, ubmisámeigiella ja bihtánsámeigiella leat hui rašes dilis Norggas. Sámedikki mielas lea dehálaš ahte dáid gielaid dárbbut vuhtiiváldojit ođđa giellaguovloortnegis.

Sámediggi oaivvilda ahte lea dárbu nannosit daguhit gielddaide sámi álbmoga rievtti oazžut gielalaš ja kultuvrralaš heivehuvvon bálvalusfálaldaga. Sámediggi doarju NAČ 2016:18 evttohusa ahte láhki bidjat sámi pasieanttaid individuála rievtti oazžut gielalaš ja kultuvrralaš heivehuvvon bálvalusaid, beroškeahhtá gos pasieanttat leat. Sámediggi oaivvilda maid ahte ferte geatnegahttit gielddaid gos lea sámi álbmot integreret ja oainnusmahttit sámi pasieanttaid rievtti ja dárbbu oazžut heivehuvvon bálvalusaid gieldda dearvvašvuoda- ja fuolahusplánain ja maiddá bálvalusaid čađaheamis. Dát ferte guoskat maiddá gávpotgielddaide.

Okta váikkuhangaskaomiin movt buoremusat sáhtta láchit dili nu ahte giellaguovloortnet speadjalasttášii dili ovttaskas suohkanis, lea ahte ovddiduvvojit sierralágan suohkankategorijiat. Eanemus ulbmillaš lea juos dát dáhpáhuvá Sámedikki bušeahta bokte ja ahte dat árvoštallojuvvojit lágas vuodđuduvvon eavttuid mielde.

Sámediggi čujuha Sámedikki mearrádussii áššis 45/15 “Suohkanođastus mii sáhtta nannet sámi giela, kultuvrra ja servodateallima”, ja bajida čuovvovaš mearrádusteavstta: ” Sámediggi *atná vuodđun* ahte gielddaostastus váikkuha njuolga sámi gillii, kultuvrii ja servodateallimii. Sámediggi eaktuda danne ahte buot rievdadusat gielddastruktuovrras fertejit váikkuhit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima nannema.”

Sámediggi bidjá vuodđun ahte dát ášši viidáseappot konsulterejuvvo Sámedikki ja ráđđehusa gaskka.

lešguđetlágan suohkankategorijiat

Suohkaniid gielladilli otná sámeigiella hálddašanguovllus lea iešguđetlágan. Vuhtiiváldindihte dan ovddiduvvo ortnet mii lea buoremus lági mielde heivehuvvon suohkaniidda. Sámediggi váldá vuodu čuovvovaš suohkankategorijaide:

Sámi giellaresursasuohkanat

Sámediggi čujuha ahte dáin suohkaniin lea sámeigiella eanetlogus. Váldofokus dáidda suohkaniidda lea ahte dat bisuhit ja ovddidit giela. Dáin suohkaniin galgá sámeigiella leat váldogiellan.

Sámediggi deattuha dán oktavuodas ahte lea dehálaš ahte sámeigiella oazžu vejolašvuođa leat lunddolaš oassin suohkana čoahkimiin, bargogiellan ja čállingiellan. Sámediggi oaivvilda ahte ferte fállujuvvo kurssat buot bargiide ja ahte vurdojuvvo ahte buot suohkanbargit ohppet sámeigiella govttolaš áiggis.

Sámediggi čujuha viidáset ahte buot almmolaš diehtjuohkin galgá gávdnot sámeigillii. Suohkan galgá sáhttit vástidit sámeigillii ja dárogillii, sihke njálmmálaččat ja čálalaččat.

Sámi giellaovddidansuohkanat

Sámediggi oaivvilda ahte dáin suohkaniin lea ollu vásáhus giellabargguin ja dihtet makkár doaibmajut doibmet ja makkarat eai doaimma. Suohkanis leat sámi giellabirrasat ja dat leat bargan giellaovddidanbargguin guhkit áigge. Giellaovdánahtinsuohkaniin leat ollu ássiin sámeigielagat,

muhto eai leat čielga eanetlogus. Váldofokus dáin suohkaniin lea seailluhit ja ovddidit giela.

Sámediggi deattuha ahte giellaovddidansuohkaniin galgá sámegiella ja dárogiella leat ovtadássásaččat suohkanhálddahas. Buot almmolaš diehtjuohkin galgá gávdnot sámegillii. Diehtjuohkin mii guoská ovttaskas riektesihkarvuhtii ja buhcciidsihkarvuhtii galgá leat sámegillii. Suohkan galgá sáhttit vástidit sámegillii ja dárogillii, sihke njálmálaččat ja čálalaččat.

Sámediggi háliida ahte giellaovddidansuohkaniin lea erenoamáš fokus sámegiela mánáidgárdefálaldaga, sámí oahpahusfálaldaga, sámí rávisolbmuidoahpahusa ja dearvvašvuoda- ja vuorasolbmuid fuolahusa nannemii ja ovddideapmái.

Vurdojuvvo ahte stuora oassi suohkana bargiin máhttet sámegiela. Suohkanbargiin lea vuoigatvuohta oažžut permišuvnna báلكkáin oahppat sámegiela.

Sámí giellaealáskahttinsuohkanat

Sámegiella ii leat nu nanus giellaealáskahttinsuohkaniin. Danne lea dáin suohkaniin erenoamáš ovddasvástádus sámí giela ealáskahttimis. Sámedikki áigumuš lea ahte giellaealáskahttinsuohkaniin lea earenoamáš fokus oažžut johtui sámegiela mánáidgárdefálaldaga, sámegiela oahppofálaldaga ja rávisolbmuidoahpahusa nu ahte šaddet eanet giellageavaheaddjit ja giellaárenat. Dán suohkankategoriijas lea earenoamáš beroštupmi sámegiela ealáskahtimii.

Suohkan sáhttá válljet galgá go sámegiella leat seamma dásis go dárogiella muhtun surggiin, dahje juo buot suohkanhálddahas. Vuordámuš lea ahte suohkan vállje juobe ovttá, dehe moadde suorggi, gos sámegiella lea seamma dásis go dárogiella. Suohkan galgá máhttit vástidit sámegillii sihke njálmálaččat ja čálalaččat. Suohkanbargiin lea vuoigatvuohta oažžut permišuvnna báلكkáin oahppat sámegiela. Diehtjuohkin mii guoská muhtin dahje buot sámíide suohkanis, galgá gávdnot sámegillii. Diehtjuohkin mii guoská ovttaskas riektesihkarvuhtii ja buhcciidsihkarvuhtii galgá leat sámegillii.

Sámí gávpotsuohkanat

Ollu sápmelaččat fárrerjit gávpogiidda. Sámediggi fuomášuhttá ahte gávpogiin galgá leat earenoamáš ovddasvástádus sámegiela ássiide ja evttohuvvo ahte soames gávpotsuohkanat ožžot oassálastit sámí giellaguvlui. Sámediggi oaivvilda ahte gávpotsuohkaniin galgá leat earenoamáš ovddasvástádus láchit dili sámegiela ja kultuvrralaš fálaldagaide mánáide ja boarrásiidda. Dáin suohkaniin galgá leat earenoamáš fokus sámegiela ealáskahttimis. Jus galgá šaddat gávpotsuohkaniin, ferte suohkanis gávpotstáhtus.

Gávpotsuohkanat berrejit válljet ahte sámegiella lea dásseárvvus muhtun surggiin, dahje olles suohkanhálddahas. Vuordámuš lea ahte suohkan vállje juobe ovttá, dahje moadde suorggi, gos sámegiella lea seamma dásis go dárogiella.

Vejolaš sámí giellagielddat

Sápmelaččain leat sihke ovttaskas ja oktagaslaš giellavuoigatvuođa; dát mielddisbukta ahte maiddá suohkaniin olggobealde sámí giellaguovllu leat geatnegasvuođat sámegiela ektui.

Ášši meannudeapmi loahpahuvvui 28.09.18 dii. 14.25

Vuollaičállit lea lohkan čoahkkingirjji, ja gávnahan ahte čoahkkingirjái fievrriuvvon mearrádušat leat nu movt Sámediggi mearridii.

Karášjohka, 25.09.2018 - 28.09.2018

Dievasčoahkkinjođihangoddi

Tom Christer Sottinen
jođiheaddji

Tor Gunnar Nystad
nubbinjođiheaddji

Aili Guttorm

Thomas Åhren

Kåre Ivar Olli